TRIBUNALENS DOM (tredje avdelningen)

den 9 september 2011 *

I mål T-25/06,

Alliance One International, Inc., Danville, Virginia (Förenta staterna), företrätt av advokaterna C. Osti och A. Prastaro,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, inledningsvis företrädd av É. Gippini Fournier och F. Amato, därefter av É. Gippini Fournier och N. Khan, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

angående en talan om, i första hand, delvis ogiltigförklaring av kommissionens beslut K(2005) 4012 slutlig av den 20 oktober 2005, om ett förfarande enligt artikel 81.1 [EG] (Ärende COMP/C.38.281/B.2 – Råtobak – Italien) och, i andra hand, nedsättning av det bötesbelopp som Alliance One International ålagts, meddelar

* Rättegångsspråk: engelska.

TRIBUNALEN (tredje avdelningen)

sammansatt av J. Azizi, ordförande samt domarna E. Cremona (referent) och S. Frimodt Nielsen,

justitiesekreterare: handläggaren C. Kristensen,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 28 september 2010,

följande

Dom

Bakgrund till målet

1 Sökanden, Alliance One International Inc. (nedan kallat Alliance One), är ett amerikanskt bolag med säte i Förenta staterna, vilket är yttersta moderbolag i en koncern som bildades genom den sammanslagning av Dimon Inc. (nedan kallat Dimon Inc.) och Standard Commercial Corp. (nedan kallat SCC), som ägde rum den 13 maj 2005, efter den aktuella överträdelsen.

2 Under överträdelseperioden var Dimon Italia Srl och Transcatab SpA, som är två av de fyra främsta i Italien etablerade företagen för den första beredningen av råtobak (nedan kallade beredningsföretagen), helägda dotterbolag till Dimon Inc. respektive SCC, för vilka Alliance One är rättslig efterträdare.

A — *Det administrativa förfarandet*

3 Den 15 januari 2002 skickade Europeiska gemenskapernas kommission med stöd av artikel 11 i rådets förordning nr 17 av den 6 februari 1962, första förordningen om tillämpning av [EG-]fördragets artiklar [81] och [82] (EGT 1962, 13, s. 204; svensk specialutgåva, område 8, volym 1, s. 8), en begäran om upplysningar angående den italienska marknaden för råtobak till de italienska beredningsföretagen och de italienska producenternas branschorganisationer, närmare bestämt till den italienska sammanslutningen av tobaksberedningsföretag (APTI, Associazione professionale trasformatori tabacchi italiani) och till det italienska förbundet för tobaksproducentsammanslutningar (Unitab, Unione italiana tabacco).

4 Den 19 februari 2002 mottog kommissionen en ansökan om immunitet mot böter från Deltafina SpA, ett beredningsföretag, medlem i APTI, med tillämpning av kommissionens meddelande om immunitet mot böter och nedsättning av böter i kartellärenden (EGT C 45, 2002, s. 3) (nedan kallat meddelandet om samarbete). Den 6 mars 2002 beviljade kommissionen nämnda företag villkorad immunitet med stöd av punkt 15 i nämnda meddelande.

5 Den 4 april 2002 mottog kommissionen en ansökan från Dimon Italia om immunitet mot böter enligt punkt 8 i meddelandet om samarbete och, i andra hand, om nedsättning av eventuella böter enligt punkterna 20–27 i nämnda meddelande, samt en ansökan från Transcatab om nedsättning av eventuella böter enligt punkterna 20–27 i meddelandet.

6 Den 18 och den 19 april 2002 genomförde kommissionen med stöd av artikel 14 i förordning nr 17 undersökningar i Dimon Italias och Transcatabs lokaler samt i Trestina Azienda Tabacchi SpA:s och Romana Tabacchi SpA:s lokaler.

7 Den 8 oktober 2002 informerade kommissionen Dimon Italia och Transcatab om att de hade varit det första respektive det andra företag som tillhandahållit bevismaterial enligt meddelandet om samarbete och att kommissionen därför hade för avsikt att efter det administrativa förfarandet bevilja dem en nedsättning av de böter som de skulle kunna komma att åläggas, till följd av överträdelser som eventuellt skulle fastställas.

8 Den 25 februari 2004 utfärdade kommissionen ett meddelande om invändningar som den riktade till tio företag eller sammanslutningar, däribland beredningsföretagen och moderbolagen till vissa av dem. Mottagarna av meddelandet om invändningar gavs tillgång till handlingarna i det administrativa förfarandet, varav en kopia på CD-ROM lämnades till dem av kommissionen, och inkom med skriftliga yttranden som svar på invändningarna i detta meddelande. Ett muntligt hörande ägde sedan rum den 22 juni 2004.

9 Kommissionen utfärdade den 21 december 2004 ett tillägg till meddelandet om invändningar av den 25 februari 2004, med anledning av vilket ytterligare ett muntligt hörande hölls den 1 mars 2005.

10 Efter samråd med rådgivande kommittén för kartell- och monopolfrågor och med beaktande av förhörsombudets slutrapport, antog kommissionen den 20 oktober 2005 beslut K(2005) 4012 slutlig av den 20 oktober 2005 om ett förfarande enligt artikel 81.1 [EG] (ärende COMP/C.38.281/B.2 – Råtobak Italien) (nedan kallat det angripna beslutet). En sammanfattning av beslutet publicerades i *Europeiska unionens officiella tidning* den 13 februari 2006 (EUT L 353, s. 45).

B — *Det angripna beslutet*

11 Det angripna beslutet rör för det första en horisontell kartell som beredningsföretagen genomfört på den italienska marknaden för råtobak (skäl 1 i det angripna beslutet).

12 Kommissionen konstaterade i det angripna beslutet att beredningsföretagen inom ramen för denna kartell under perioden mellan år 1995 och början av år 2002 hade fastställt handelsvillkoren för inköp av råtobak i Italien, både vad avser direkta inköp från producenter och inköp från ”tredje förpackningsföretag”, bland annat genom att fastställa priser och dela upp marknader (skäl 1 i det angripna beslutet).

13 Det angripna beslutet rör även två andra överträdelser, vid sidan av beredningsföretagens kartell, vilka ägde rum från början av år 1999 till slutet av år 2001, och som för APTI:s del bestod i att fastställa vilka avtalspriser som denna sammanslutning, för sina medlemmars räkning, skulle förhandla fram i samband med ingåendet av branschavtal med Unitab, medan de för Unitabs del bestod i att fastställa vilka priser som nämnda förbund, för sina medlemmars räkning, skulle förhandla fram i samband med ingåendet av samma branschavtal.

14 I det angripna beslutet konstaterade kommissionen att beredningsföretagens åtgärder utgjorde en enda, fortlöpande överträdelse av artikel 81.1 EG (se, bland annat, skälen 264–269 i det angripna beslutet).

15 I artikel 1.1 i det angripna beslutet höll kommissionen fyra italienska beredningsföretag samt Universal Corp, Deltafinas moderbolag, och Alliance One, i egenskap av bolag som bildats genom sammanslagningen av Dimon Inc. och SCC, ansvariga för kartellen. Kommissionen konstaterade även, i artikel 1.2 i det angripna beslutet, att APTI och Unitab hade åsidosatt artikel 81.1 EG genom att anta beslut om fastställande av

priser som de skulle förhandla fram, för sina medlemmars räkning, inför slutandet av branschavtal.

16 I artikel 2 i det angripna beslutet ålade kommissionen de i punkt 15 ovan nämnda företagen samt APTI och Unitab böter (se punkt 54 nedan).

1. *Det angripna beslutets adressater*

17 Punkt 2.4 i det angripna beslutet avser fastställandet av beslutets adressater.

18 Inledningsvis hänvisade kommissionen till fast rättspraxis enligt vilken begreppet ”företag” placerat i ett konkurrensrättsligt sammanhang måste förstås som en ekonomisk enhet utifrån avsikten med avtalet i fråga, även om enheten i juridisk mening består av flera fysiska eller juridiska personer (skäl 325 i det angripna beslutet).

19 Vidare angav kommissionen att det var utrett att Deltafina, Dimon Italia (senare kallat Mindo), Transcatab och Romana Tabacchi, liksom APTI och Unitab, under respektive överträdelses hela varaktighet hade deltagit direkt i de konstaterade överträdelserna och att vart och ett av dessa företag och var och en av dessa sammanslutningar följaktligen var adressat för det angripna beslutet (skäl 327 i det angripna beslutet).

20 Kommissionen fullföljde sin analys genom att pröva frågan huruvida moderbolagen kunde hållas ansvariga för vissa dotterbolags (Deltafina, Dimon Italia och Transcatab) respektive överträdelser. Kommissionen erinrade i detta hänseende om att Deltafina under hela överträdelsens varaktighet var ett helägt dotterbolag till Universal, Dimon Italia ett helägt dotterbolag till Dimon Inc. och Transcatab ett helägt dotterbolag till SCC (skäl 328 i det angripna beslutet).

21 Kommissionen angav bland annat att enligt rättspraxis kan ett moderbolag hållas ansvarigt för dotterbolagets överträdelse då dotterbolaget inte självständigt bestämmer sitt uppträdande på marknaden. Kommissionen erinrade i detta hänseende om att det, då det rör sig om ett helägt dotterbolag, kan antas att moderbolaget utövar ett avgörande inflytande över dotterbolagets beteende när detta begår en överträdelse av artikel 81.1 EG (skälen 329 och 330 i det angripna beslutet).

22 I skäl 331 i det angripna beslutet angav kommissionen att det, beträffande Deltafina, Dimon Italia och Transcatab, med rätta kunde antas att dessa ”inte var självständiga”, eftersom de var – eller, i Dimon Italias fall, hade varit – helägda av sina respektive moderbolag.

23 Samtidigt som kommissionen förkastade det resonemang som nämnda bolag fört i sina svar på meddelandet om invändningar, enligt vilket andra faktorer, utöver att dotterbolagen var helägda, var nödvändiga för att visa att moderbolagen utövade ett avgörande inflytande, preciserade den att varje presumtion om ett sådant inflytande över ett helägt dotterbolag var motbevisbar. Den angav att motbevis ska frambringas av den part som avser vederlägga en sådan presumtion genom ”starka bevis”, vilka inte kan utgöras enbart av allmänna upplysningar som inte stöds av övertygande bevisning (skäl 334 i det angripna beslutet).

24 I detta hänseende prövade kommissionen i turordning de argument som de moderbolag som var adressater för det angripna beslutet hade framfört.

25 Kommissionen avslog inledningsvis det allmänna argument som moderbolagen hade framfört beträffande den lokala ledningens fulla ansvar avseende deras respektive dotterbolags verksamheter. Enligt kommissionen kan inte den omständigheten att Dimon Inc. och SCC hade behållit den befintliga ledningen vid förvärven av hela sina respektive dotterbolag utesluta att nämnda moderbolag utövade ett avgörande inflytande över sina respektive italienska filialer, eftersom det är vanligt att den löpande förvaltningen av ett dotterbolag helt överlåts till den lokala ledningen (skäl 338 i det angripna beslutet).

26 Enligt kommissionen hade inget av dessa företag allmänt påvisat något specifikt karaktärsdrag hos sin koncern som i betydande utsträckning skulle ha gjort dess självständiga dotterbolags verksamhet oberoende av dess inflytande (skäl 339 i det angripna beslutet).

27 Kommissionen gjorde i detta hänseende en bedömning av huruvida de existerande ekonomiska banden mellan Deltafina, Dimon Italia, Transcatab och deras respektive moderbolag var starka, vilket skulle visa att de italienska dotterbolagen utgjorde en ekonomisk enhet med resten av respektive koncern. Kommissionen påpekade med hänsyn härtill att de berörda koncernerna var de största handlarna med råtobaksblad i världen och att de ofta förvärvade och saluförde den tobak som deras italienska dotterbolag inköpt (skäl 340 i det angripna beslutet).

28 När det gäller Dimon Inc. och SCC, har kommissionen påpekat att innan de förvärvade hela aktiekapitalet i Dimon Italia respektive Transcatab kontrollerade de redan dessa, tillsammans med sina respektive italienska partner. Den omständigheten att de inte ”ändrat något avseende ledningen” i sina dotterbolag till följd av detta förvärv kunde således inte anses som ett bevis för att de inte hade utövat något inflytande över ledningens medlemmar efter det att de blivit ägare av hela företaget. Kommissionen tillade att styrelsen, i Dimon Italias fall, endast bestod av representanter för Dimonkoncernen och att en av dem enbart skötte den löpande förvaltningen av företaget. Vad bland annat gällde delegeringen av beslutsbefogenheterna till den verkställande

direktören för Transcatab, angav kommissionen att den inte hade någon upplysning som tillät den att dra slutsatsen att denne inte hade utsetts av SCC, i likhet med de övriga styrelseledamöterna (skälen 341 och 342 i det angripna beslutet).

29 Kommissionen godtog vidare inte Dimon Inc.:s och SCC:s argument att det inte fanns någon kommunikationskanal mellan dem och deras dotterbolag (skälen 343–346 i det angripna beslutet).

30 Kommissionen undersökte inledningsvis huruvida det funnits några kommunikationskanaler mellan Transcatab och SCC. Den påpekade i detta hänseende att Transcatabs verksamheter hade ansetts vara de som bedrevs av Standard Commercial Tobacco Co., Inc. (SCTC), som var ett holdingbolag inom SCC-koncernen, helägt av SCC, och att de hade bedömts inom ramen för koncernens verksamheter, inbegripet SCC-koncernens försäljning till cigarettillverkarna. Kommissionen drog i detta hänseende slutsatsen att resultaten av Transcatabs verksamheter hade rapporterats till koncernens högre instanser och sedan konsoliderats (skäl 344 i det angripna beslutet).

31 Vidare undersökte kommissionen Dimon Italias och Dimon Inc.:s situation. Den påpekade att dotterbolaget upprättade periodiska rapporter innehållande konfidentiella upplysningar angående dess strategi och dess resultat och att dessa rapporter riktade sig till de bolag inom koncernen som gjorde inköp från Dimon Italia. Kommissionen påpekade även att det fanns andra handlingar som visade att ledningen för Dimon International Inc. och andra bolag inom Dimon-koncernen var direkt inblandade i Dimon Italias verksamhet. Den tillade att Dimon Inc. ofta benämndes ”Dimon International Inc.”, vilket betyder att detta företag agerade på den högsta nivån inom koncernen i moderbolagets namn. Kommissionen drog härav slutsatsen att det inte förelåg några tvivel beträffande att kommunikationskanaler funnits mellan Dimon Italia och Dimon Inc., även om denna kommunikation gick genom Dimon International (skäl 345 i det angripna beslutet).

32 Kommissionen godtog inte argumentet att Dimon Inc. inte var direkt moderbolag till Dimon Italia, med motiveringen att inget bevismaterial hade ingetts avseende Intabex Netherlands BV:s (nedan kallat Intabex) roll, eller beträffande eventuellt existerande kommunikationskanaler mellan detta företag och Dimon Italia, samt mellan detta företag och Dimon Inc. Vidare förefaller Intabex endast ha agerat i egenskap av mellanhavande finansiellt holdingbolag utan någon anknytning till den operationella aspekten av Dimon Italias verksamhet (skäl 346 i det angripna beslutet).

33 Kommissionen preciserade att det angripna beslutet riktade sig till Alliance One i egenskap av rättslig efterträdare till de två företagsgrupper som Transcatab och Dimon Italia hade ingått i under tiden för överträdelsen, eftersom grupperna hade upphört att existera när de slogs samman till den nya enheten Alliance One. Beslutet riktade sig även till Dimon Italia, som Intabex hade sålt till privatpersoner, vilka hade ändrat sökandens namn till Mindo (skälen 349 och 350 i det angripna beslutet).

34 Mot denna bakgrund fann kommissionen, i skäl 351 i det angripna beslutet, att Deltafina, Universal, Mindo (tidigare Dimon Italia), Transcatab, Alliance One, Romana Tabacchi, APTI och Unitab skulle hållas ansvariga för överträdelserna och att det angripna beslutet skulle riktas till dem.

2. *Fastställande av bötesbelopp*

35 Kommissionen fastställde i skälen 356–404 i det angripna beslutet frågan hur stora böter beslutets adressater ska åläggas.

36 Inledningsvis prövade kommissionen överträdelsens allvar. Efter att ha erinrat om att den för att bedöma detta skulle beakta överträdelsens art, dess konkreta påverkan på marknaden när den är mätbar och den relevanta geografiska marknadens omfattning, fann kommissionen i skäl 369 i det angripna beslutet att beredningsföretagens överträdelse skulle anses som mycket allvarlig.

37 Vidare prövade kommissionen, i skälen 370–376 i det angripna beslutet, frågan om ”specifik vikt” och om ”avskräckande”. Kommissionen angav i detta hänseende att ”varje företags specifika vikt och de sannolika konsekvenserna av dess rättsstridiga beteende” skulle beaktas.

38 Kommissionen ansåg för det första att böterna skulle fastställas i förhållande till varje aktuell parts ställning på marknaden (skäl 371 i det angripna beslutet).

39 Kommissionen ansåg i detta hänseende att utgångsbeloppet för de böter som Deltafina ålagts skulle vara högre, eftersom detta företag visade sig vara den största köparen, med en marknadsandel på cirka 25 procent år 2001 (skäl 372 i det angripna beslutet).

40 Eftersom Transcatab, Dimon Italia och Romana Tabacchi hade mindre andelar av den aktuella marknaden, på cirka 9–11 procent år 2001, ansåg kommissionen att de ”skulle slås samman” och att utgångsbeloppet för böterna skulle vara lägre för dessa företag (skäl 373 i det angripna beslutet).

41 Kommissionen ansåg emellertid att ett utgångsbelopp som endast återspeglade ställningen på marknaden inte skulle få en tillräckligt avskräckande effekt på Deltafina, Dimon Italia (Mindo) och Transcatab, eftersom vart och ett av dem, trots sin relativt begränsade omsättning, tillhörde – eller, i Mindos fall, hade tillhört – multinationella

koncerner med ett stort ekonomiskt och finansiellt inflytande, som var världens största tobakshandlare och som agerade på olika verksamhetsnivåer inom tobaksindustrin och på olika geografiska marknader (skäl 374 i det angripna beslutet).

42 För att göra böterna avskräckande ansåg kommissionen således att en multiplikator på 1,5, alltså en höjning med 50 procent, skulle tillämpas på det utgångsbelopp som fastställts för Deltafina, och att en multiplikator på 1,25, alltså en höjning med 25 procent, skulle tillämpas på det utgångsbelopp som fastställts för Dimon Italia (Mindo) och Transcatab (skäl 375 i det angripna beslutet).

43 Kommissionen fastställde sålunda, i skäl 376 i det angripna beslutet, böternas utgångsbelopp enligt följande:

— Deltafina: 37,5 miljoner euro,

— Transcatab: 12,5 miljoner euro,

— Dimon Italia (Mindo): 12,5 miljoner euro, och

— Romana Tabacchi: 10 miljoner euro.

44 Kommissionen prövade, för det tredje, överträdelsens varaktighet.

45 Det framgår bland annat av skälen 377–379 i det angripna beslutet att kommissionen höjde böternas utgångsbelopp med 10 procent per helt överträdelseår och med 5 procent för varje ytterligare period omfattande minst sex månader. För Deltafina, Dimon Italia (Mindo) och Transcatab höjdes utgångsbeloppet sålunda med 60 procent, motsvarande en överträdelseperiod på sex år och fyra månader, och för Romana Tabacchi med 25 procent, motsvarande en överträdelseperiod på två år och åtta månader.

46 Grundbeloppen för de böter som ålades de företag som omfattas av det angripna beslutet kom på detta sätt att fastställas enligt följande:

— Deltafina: 60 miljoner euro,

— Transcatab: 20 miljoner euro,

— Dimon Italia (Mindo): 20 miljoner euro, och

— Romana Tabacchi: 12,5 miljoner euro.

47 I skälen 380–398 i det angripna beslutet prövade kommissionen, för det fjärde, frågan huruvida det fanns förmildrande omständigheter som skulle beaktas. Vad bland annat gällde Dimon Italias och Transcatabs situation, godtog kommissionen inget av deras argument för att få förmildrande omständigheter beaktade.

48 För det femte fastställde kommissionen bötesbelopp med beaktande av förmildrande omständigheter, genom att minska grundbeloppen för de böter som Deltafina och Romana Tabacchi ålagts med 50 respektive 30 procent och prövade huruvida grundbeloppen för de olika adressaterna skulle anpassas för att inte överskrida den övre gräns på tio procent av företagets omsättning som föreskrivs i artikel 23.2 i rådets förordning (EG) nr 1/2003 av den 16 december 2002 om tillämpning av konkurrensreglerna i artiklarna 81 [EG] och 82 [EG] (EGT L 1, 2003, s. 1) (skälen 399–404 i det angripna beslutet).

49 Kommissionen preciserade i detta hänseende att när de aktuella företagen ingår i en koncern, när det är fastställt att moderbolagen till dessa företag har utövat ett avgörande inflytande över de sistnämnda och dessa moderbolag följaktligen är solidariskt ansvariga för betalningen av de böter som deras dotterbolag åläggs, är det koncernens totala omsättning som ska beaktas när ovannämnda övre gräns på 10 procent fastställs (skäl 401 i det angripna beslutet).

50 Kommissionen angav i detta hänseende att de böter som Romana Tabacchi ålagts inte fick överskrida 2,05 miljoner euro och att det inte var nödvändigt att minska de övriga bötesbeloppen med anledning av denna bestämmelse (skälen 402 och 403 i det angripna beslutet).

51 Kommissionen fann, genom sin analys av en övre gräns för böterna, att Mindos solidariska ansvar skulle begränsas till 10 procent av dess omsättning under det senaste verksamhetsåret, det vill säga 3,99 miljoner euro, eftersom sökanden vid tidpunkten för det angripna beslutet inte hade några kopplingar till sin tidigare företagsgrupp Dimon, sedermera Alliance One (skäl 404 i det angripna beslutet).

52 För det sjätte uttalade sig kommissionen om tillämpningen av meddelandet om samarbete (skälen 405–500 i det angripna beslutet).

53 Efter att ha konstaterat att Dimon Italia och Transcatab hade uppfyllt de villkor som uppställts för ansökan om nedsättning av böterna, fann kommissionen, mot bakgrund av det tillhandahållna bevismaterialet och företagens samarbete under förfarandet, att dessa skulle beviljas den största möjliga nedsättningen inom de spann som kommissionen hade angett med anledning av ansökan om nedsättning, närmare bestämt 50 respektive 30 procent (skälen 492–499 i det angripna beslutet). Däremot beviljades Deltafina ingen immunitet eller nedsättning av böterna.

54 I enlighet med artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 fastställde kommissionen i artikel 2 i det angripna beslutet de slutliga bötesbeloppen för de företag och företagssammanslutningar som omfattas av det angripna beslutet enligt följande:

— Deltafina och Universal, solidariskt ansvariga: 30 miljoner euro,

— Dimon Italia (Mindo) och Alliance One: 10 miljoner euro, för vilket belopp Alliance One är fullt ansvarigt, medan Mindo endast är solidariskt ansvarig för 3,99 miljoner euro,

— Transcatab och Alliance One, solidariskt ansvariga: 14 miljoner euro,

— Romana Tabacchi: 2,05 miljoner euro,

— APTI: 1 000 euro, och

— Unitab: 1 000 euro.

Förfarandet och parternas yrkanden

55 Alliance One har i ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 24 januari 2006 väckt förevarande talan.

56 Alliance One begärde i sin ansökan att detta mål skulle förenas med de mål i vilka Mindo och Transcatab väckt talan (se punkterna 57 och 58 nedan).

57 Den 20 januari 2006 väckte Mindo talan om delvis ogiltigförklaring av det angripna beslutet och, i andra hand, nedsättning av de böter som det ålagts genom det angripna beslutet (mål T-19/06).

58 Den 3 februari väckte även Transcatab talan om partiell ogiltigförklaring av det angripna beslutet och, i andra hand, nedsättning av de böter som det ålagts genom det angripna beslutet (mål T-39/06) samt begärde att det målet skulle förenas med förevarande mål.

59 Genom separat handling som inkom till förstainstansrättens kansli den 27 juli 2006, begärde Mindo att målet T-19/06 skulle förenas med förevarande mål. Den 21 augusti 2006 inkom Alliance One med ett yttrande angående denna begäran och förklarade att företaget inte hade några invändningar mot sökandens begäran.

60 Genom skrivelse som inkom till förstainstansrättens kansli den 21 augusti 2006 påpekade kommissionen att den inte ansåg att en förening av målen skulle öka effektiviteten i förfarandet i någon märkbar utsträckning och att den överlät till förstainstansrätten att avgöra denna fråga.

61 Förstainstansrätten avslog begäran om att målen skulle förenas.

62 Den 24 november 2009 ställde förstainstansrätten, såsom åtgärd för processledning i enlighet med artikel 64 i förstainstansens rättegångsregler, en skriftlig fråga till Alliance One, vilken den sistnämnda besvarade inom den angivna fristen. Den 2 februari 2010 inkom kommissionen med yttrande över Alliance Ones svar.

63 Mot bakgrund av referentens rapport beslutade tribunalen (tredje avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet och att inom ramen för sådana åtgärder för processledning som föreskrivs i artikel 64 i rättegångsreglerna ge parterna tillfälle att inge vissa handlingar. Parterna efterkom denna anmodan inom utsatt tid.

64 Parterna utvecklade sin talan och svarade på tribunalens frågor vid förhandlingen som hölls den 28 september 2010.

65 Alliance One har yrkat att tribunalen ska

— ogiltigförklara artikel 1.1 i det angripna beslutet, i den del det avser SCC, Dimon Inc. och Alliance One,

— sätta ned de bötesbelopp som Transcatab och Dion Italia (Mindo) har ålagts, så att böterna inte överstiger 10 procent av deras omsättning för det senaste räkenskapsåret,

— i andra hand, sätta ned de böter som Transcatab och Dimon Italia (Mindo) har ålagts, eftersom multiplikationskoefficienten inte var tillämplig, och

— förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

66 Kommissionen har yrkat att tribunalen ska

— ogilla talan, och

— förplikta Alliance One att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

67 Alliance One har till stöd för sin talan i huvudsak åberopat tre grunder som delats upp i flera delar. Den första grunden, vilken åberopats i första hand, avser åsidosättande av bestämmelserna om ett moderbolags ansvar för överträdelser som begåtts av dess dotterbolag och åsidosättande av rätten till försvar. Den andra grunden avser åsidosättande av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, genom att det påförda bötesbeloppet överskrider 10 procent av Transcatabs respektive Dimon Italias omsättning år 2005 och av proportionalitetsprincipen, vid fastställandet av böternas slutbelopp. Alliance One har även, i andra hand, gjort gällande en tredje grund avseende en felaktig rättstillämpning och en felaktig bedömning av de faktiska omständigheterna samt åsidosättande av proportionalitetsprincipen och avsaknad av motivering vid fastställande av multiplikationskoefficienten.

A — *Den första grunden, avseende åsidosättande av bestämmelserna om ett moderbolags ansvar för överträdelser som begåtts av dess dotterbolag och åsidosättande av rätten till försvar*

68 Denna grund består av fyra delar. Alliance One har som första delgrund gjort gällande att kommissionen åsidosatte bestämmelserna om ett moderbolags ansvar för sitt dotterbolags handlande. Inom ramen för den andra delgrunden har Alliance One anfört att SCC och Dimon Inc. till kommissionen ingav bevis för att de inte utövade något avgörande inflytande över sina dotterbolag, vilka bevis kommissionen underlät att beakta. Såvitt avser den tredje delgrunden har Alliance One klandrat kommissionen för att ha åsidosatt SCC:s och Dimon Inc.:s rätt till försvar genom att, för att bestrida de bevis som dessa företag förebringade, ha använt sig av handlingar som inte nämns i meddelandet om invändningar och handlingar som inte är tillgängliga. Alliance One har som fjärde grund gjort gällande att kommissionen åsidosatte reglerna om bevisbördan.

1. *Den första delgrunden, avseende åsidosättande av bestämmelserna om ett moderbolags ansvar för sitt dotterbolags handlande*

a) Parternas argument

69 Alliance One har gjort gällande att kommissionen gjorde en felaktig bedömning när den fann att SCC och Dimon Inc. utövade ett avgörande inflytande över Transcatab respektive Dimon Italia, under överträdelseperioden, och därför höll dem solidariskt ansvariga för de sistnämnda företagens rättsstridiga beteende.

70 Enligt Alliance One grundade kommissionen det angripna beslutet på en felaktig tolkning av relevant rättspraxis, när det i detta beslut konstaterades att det kan presumeras att ett moderbolag som är ensam ägare till ett dotterbolag utövar ett avgörande inflytande på detta bolags kommersiella beteende. Alliance One har till stöd för detta resonemang åberopat domstolens domar i flera mål, generaladvokatens förslag till avgörande i vissa av dessa mål och tribunalens domar i vissa mål. Det framgår, enligt Alliance One, bland annat av domstolens dom av den 16 november 2000 i mål C-286/98 P, Stora Kopparbergs Bergslags mot kommissionen (REG 2000, s. I-9925), vilken bekräftats av domar i andra mål, att det alltid är nödvändigt att förebringa ytterligare bevis utöver den omständigheten att ett moderbolag var ensamt ägare till ett dotterbolag, vid den tidpunkt då det sistnämnda begått en överträdelse av artikel 81.1 EG, för att presumera att moderbolaget utövade ett avgörande inflytande över sitt dotterbolag och för att således hålla det förstnämnda ansvarigt för dotterbolagets överträdelse.

71 Vidare har kommissionen, i sin beslutspraxis, vid ett flertal tillfällen angett att enbart den omständigheten att ett företag ensamt äger ett dotterbolag som är direkt inblandat i en överträdelse av konkurrensrätten inte i sig räcker för att fastställa att det ska hållas ansvarigt för denna överträdelse, och att det följaktligen krävs ytterligare omständigheter för att med säkerhet fastställa att en koncern ska hållas ansvarig för ett av dess dotterbolags beteende, när moderbolaget inte direkt har deltagit i kartellen.

72 Alliance One har bland annat hänvisat till fall i vilka kommissionen inte har förklarat moderbolaget ansvarigt för sitt dotterbolags beteende, varvid sökanden särskilt kritiserat kommissionens resonemang i det ärende som lett till beslutet av den 20 oktober 2004 i målet Råtobak – Spanien (COMP/38.238/B.2), samt fall i vilka kommissionen har förklarat moderbolaget ansvarigt på grund av dess direkta deltagande i kartellen, eller grundat sig på andra omständigheter för att hålla moderbolaget ansvarigt.

73 Enligt Alliance One framgår det bland annat av kommissionens beslutspraxis att den även kräver ”andra” omständigheter utöver det enda förhållandet att ett bolag är ensam ägare till sitt dotterbolag, såsom:

— moderbolagets direkta inblandning i överträdelsen,

— moderbolagets ansvar för verkställandet av överträdelsen,

— moderbolagets deltagande i möten under vilka konkurrensbegränsande åtgärder har nämnts,

— den omständigheten att moderbolaget inte har påstått eller antytt att dess dotterbolag var självständigt,

— den omständigheten att moderbolaget ensamt framställt sig som kommissionens motpart under förfarandet,

— omständigheter som visar att moderbolaget var ”upplyst” om avtalen eller den omständigheten att det inte uttryckligen hade bestritt att det var upplyst om de rättsstridiga åtgärderna.

74 Slutligen framgår av en analys av rättspraxis och av kommissionens beslutspraxis följande:

— Det ankommer på kommissionen att visa att moderbolaget utövade ett avgörande inflytande över sitt dotterbolag.

— Bevisbördan är inte omvänd, utan har endast underlättats när dotterbolaget är helägt, under förutsättning att andra omständigheter eller indicier samlats för att bekräfta denna slutledning.

— Det är endast i de fall då moderbolaget är ensam ägare till dotterbolaget och det finns andra indicier på dess inblandning som moderbolagets ansvar kan presumeras och som bevisbördan för dess icke-inblandning går över på moderbolaget.

— Denna presumtion kan kullkastas om Alliance One kan förebringa tillräcklig bevisning för att det i detta fall inte utövade ett avgörande inflytande över dotterbolaget, även om det hade kunnat göra det.

75 Alliance One har således bestritt den tolkning av rättspraxis som kommissionen gjorde i det angripna beslutet och understrukit att kommissionen under förfarandet endast hade gjort gällande att SCC och Dimon Inc. var ensamma ägare till sina italienska dotterbolag, och ansett detta tillräckligt för att bevisbördan skulle övergå på parterna.

76 Genom att felaktigt ha överfört bevisbördan på SCC och Dimon Inc., har kommissionen således omvandlat en presumtion som får motbevisas (*juris tantum*) till en presumtion som inte får motbevisas (*juris de jure*).

77 Således är inte bevisbördan för att ett moderbolag utövat ett avgörande inflytande på sitt dotterbolag omvänd när dotterbolaget är helägt. I förevarande fall skulle bevisbördan endast ha kunnat övergå till Alliance One om kommissionen hade ingett övertygande bevisning till stöd för att Transcatab och Dimon Italia under överträdelseperioden var underställda ett avgörande inflytande från sina respektive moderbolag.

78 Kommissionen har således, enligt Alliance One, gjort en felaktig rättstillämpning genom att presumera att Dimon Inc. och SCC var ansvariga för sina respektive dotterbolags beteende.

79 Kommissionen har gjort gällande att talan inte ska bifallas såvitt avser denna del av den första grunden.

b) Tribunalens bedömning

80 Det ska erinras om att konkurrensrätten avser verksamheten i företag (domstolens dom av den 7 januari 2004 i de förenade målen C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P och C-219/00 P, Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, REG 2004, s. I-123, punkt 59) och att begreppet företag avser varje enhet som bedriver ekonomisk verksamhet, oavsett enhetens rättsliga form och oavsett hur den finansieras (domstolens dom av den 28 juni 2005 i de förenade målen C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P och C-213/02 P, Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen, REG 2005, s. I-5425, punkt 112, och av den 10 september 2009 i mål C-97/08 P, Akzo Nobel mot kommissionen, REG 2009, s. I-8237, punkt 54).

81 Av rättspraxis framgår att begreppet företag i detta sammanhang ska förstås som en ekonomisk enhet, även om enheten i juridisk mening består av flera fysiska eller juridiska personer (domstolens dom av den 14 december 2006 i mål C-217/05, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, REG 2006, s. I-11987, punkt 40, domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel mot kommissionen, punkt 55, och förstainstansrättens dom av den 15 september 2005 i mål T-325/01, DaimlerChrysler mot kommissionen, REG 2005, s. II-3319, punkt 85).

82 Då en sådan ekonomisk enhet har överträtt konkurrensreglerna ska den, enligt principen om personligt ansvar, ansvara för överträdelsen (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 8 juli 1999 i mål C-49/92 P, kommissionen mot Anic Partecipazioni, REG 1999, s. I-4125, punkt 145, av den 11 december 2007 i mål C-280/06, ETI m.fl., REG 2007, s. I-10893, punkt 39, och domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 56).

83 Överträdelsen av konkurrensrätten ska klart och tydligt tillskrivas ett rättssubjekt som kan åläggas böter. Det är nämligen nödvändigt för tillämpningen och verkställigheten av beslut som fattas av kommissionen inom konkurrensrätten att som mottagare av rättsakten identifiera en enhet som är en juridisk person (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 20 april 1999 i de förenade målen T-305/94-T-307/94, T-313/94-T-316/94, T-318/94, T-325/94, T-328/94, T-329/94 och T-335/94, Limburgse Vinyl Maatschappij m.fl. mot kommissionen, REG 1999, s. II-931, punkt 978).

84 Enligt fast rättspraxis kan ett dotterbolags beteende tillskrivas moderbolaget särskilt då dotterbolaget, trots att det är en fristående juridisk person, inte självständigt bestämmer sitt beteende på marknaden, utan i huvudsak tillämpar instruktioner som det får av moderbolaget, särskilt med hänsyn till de ekonomiska, organisatoriska och juridiska band som binder samman dessa två juridiska enheter (se domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 58 och där angiven rättspraxis).

85 I en sådan situation ingår moderbolaget och dotterbolaget nämligen i samma ekonomiska enhet och den omständigheten att de utgör ett och samma företag i den mening som avses i artikel 81 EG medför att kommissionen kan tillställa moderbolaget ett beslut om åläggande av böter utan att det krävs att moderbolaget personligen har deltagit i överträdelsen (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 59).

86 Det framgår även av rättspraxis att i det särskilda fall då ett moderbolag innehar 100 procent av kapitalet i ett dotterbolag som har överträtt unionens konkurrensregler kan detta moderbolag utöva ett avgörande inflytande på dotterbolagets beteende. Vidare föreligger en presumtion, som kan motbevisas, om att moderbolaget faktiskt utövar ett sådant inflytande (se domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 60 och där angiven rättspraxis).

87 Under dessa omständigheter är det tillräckligt att kommissionen visar att moderbolaget innehade hela aktiekapitalet i ett dotterbolag för att anta att moderbolaget utövar ett avgörande inflytande på dotterbolagets affärspolitik. Kommissionen kan då hålla moderbolaget solidariskt ansvarigt för betalningen av de böter som dotterbolaget ålagts, såvida inte moderbolaget, på vilket det ankommer att kullkasta presumtionen, visar att dotterbolaget agerar självständigt på marknaden (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 70 nämnda målen Stora Kopparbergs Bergslags mot kommissionen, punkt 29, och domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 61).

88 Domstolen berörde visserligen, i punkterna 28 och 29 i domen i det ovan i punkt 70 nämnda målet Stora Kopparbergs Bergslags mot kommissionen, förutom det förhållandet att dotterbolaget var helägt, även andra omständigheter, såsom att det var ostridigt att moderbolaget hade utövat inflytande över dotterbolagets affärspolicy och att de båda bolagen hade samma ombud under det administrativa förfarandet. Anledningen härtill var emellertid att domstolen önskade redogöra för samtliga omständigheter som förstainstansrätten hade lagt till grund för sitt resonemang, och inte att tillämpningen av den i punkt 86 ovan nämnda presumtionen skulle underkastas villkoret att det visades att det förelåg ytterligare indicier på att moderbolaget faktiskt hade utövat inflytande över dotterbolaget (se domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 62 och där angiven rättspraxis, samt förstainstansrättens dom av den 8 oktober 2008 i mål T-69/04, Schunk och Schunk Kohlenstoff-Technik mot kommissionen, REG 2008, s. II-2567, punkt 57).

89 Det framgår av det angripna beslutet att kommissionen utgick från att det är möjligt att hålla ett moderbolag ansvarigt för en sådan överträdelse när moderbolaget och dotterbolaget ingår i samma ekonomiska enhet och, följaktligen, utgör ett och samma företag i den mening som avses i artikel 81 EG (se skäl 325 i det angripna beslutet).

90 Den centrala omständighet på vilken kommissionen grundade sig för att fastställa att moderbolaget kunde hållas ansvarigt för sitt dotterbolags överträdelse var att dotterbolaget inte självständigt bestämt sitt beteende på marknaden. Denna avsaknad av självständighet är nämligen en följd av moderbolagets ”avgörande inflytande” över dotterbolagets beteende, eftersom det faktiska utövandet av ett sådant inflytande enligt rättspraxis kan presumeras, när ett moderbolag innehar hela aktiekapitalet i sitt dotterbolag (se skälen 329 och 330 i det angripna beslutet).

91 I skäl 331 i det angripna beslutet angav kommissionen således att Deltafina, Dimon Italia och Transcatab i förevarande fall ”saknade självständighet” eftersom de var helägda av sina respektive moderbolag.

92 Tvärtemot vad Alliance One har gjort gällande, nämligen att kommissionen i förevarande fall hade omvandlat en presumtion som får motbevisas (*juris tantum*) till en presumtion som inte får motbevisas (*juris de jure*), strider inte dessa resonemang mot den logik enligt vilken presumtionen är motbevisbar. Liksom vid övriga tillåtna motbevisbara presumtioner enligt konkurrensrätten, ska en omständighet, om den lagligen kan presumeras av kommissionen, således anses vara fastställd, under förutsättning att det berörda företaget inte vederlägger presumtionen genom att lägga fram avgörande bevisning i motsatt riktning (se domstolens dom i det ovan i punkt 82 nämnda målet kommissionen mot Anic Partecipazioni, punkterna 121 och 126, och dom av den 8 juli 1999 i mål C-199/92 P, Hüls mot kommissionen, REG 1999, s. I-4287, punkterna 162 och 167). Dessutom leder inte nämnda presumtion, vilken kan vederläggas i varje enskilt fall, med hänsyn till att den är motbevisbar till att ett moderbolag

som innehar hela aktiekapitalet i sitt dotterbolag automatiskt hålls ansvarigt för dotterbolagets handlande, vilket skulle strida mot den princip om personligt ansvar som konkurrensrätten bygger på.

93 Kommissionen har således inte åsidosatt bestämmelserna om ett moderbolags ansvar för sitt dotterbolags handlande, genom att i huvudsak hålla SCC och Dimon Inc. – till vilka Alliance One är legal efterträdare såsom företag som bildats genom sammanslagningen av dem – ansvariga för den överträdelse som deras dotterbolag Transcatab och Dimon Italia har begått.

94 Denna slutledning påverkas inte av de argument som Alliance One har framfört som svar på tribunalens skriftliga fråga angående konsekvenserna av domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen. Enligt Alliance One har, för det första, domstolen i den domen feltolkat tidigare rättspraxis, bland annat domen i det ovan i punkt 70 nämnda målet Stora Kopparbergs Bergslags mot kommissionen, och rättspraxis är, under alla omständigheter, inte entydig i detta hänseende. För det andra skiljer sig, enligt Alliance One, de faktiska omständigheterna i målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen från de faktiska omständigheterna i förevarande mål, eftersom flera dotterbolag har varit inblandade i kartellen och det följaktligen skulle ha varit svårare att visa att moderbolaget inte hade kännedom om det konkurrensbegränsande handlandet. När det gäller det första argumentet räcker det emellertid att konstatera att det framgår av domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen (se även, för ett liknande resonemang, generaladvokaten Kokotts förslag till avgörande i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, REG 2009, s. I-8241, punkterna 60 och 61) att domstolen inte bara beaktade den rättspraxis på vilken Alliance One har grundat en stor del av sina huvudargument samt, bland annat, domen i det ovan i punkt 70 nämnda målet Stora Kopparbergs Bergslags mot kommissionen, utan även gjorde en entydig tolkning av tidigare rättspraxis (domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkterna 58–62). När det gäller det andra argumentet, räcker det att konstatera att den påstådda skillnaden mellan det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen och förevarande mål är helt utan betydelse, eftersom kriteriet för att ålägga ansvar i domen i förstnämnda mål inte på

något sätt avsåg moderbolagets direkta eller indirekta kännedom om dotterbolagets eller dotterbolagens handlande. Under alla omständigheter har, såsom kommissionen med rätta har påpekat, en sådan omständighet inte på något sätt beaktats i det målet.

95 Med hänsyn till samtliga ovanstående omständigheter kan talan inte bifallas såvitt avser den första delen av den första grunden.

2. *Den andra delgrunden, avseende underlåtelse att beakta de bevis som SCC och Dimon Inc. ingett i syfte att kullkasta presumtionen*

a) Parternas argument

96 Alliance One har gjort gällande att SCC och Dimon Inc., även om de inte hade skyldighet att göra det, har ingett varierad och komplett bevisning som styrker att de varken hade deltagit i kartellen eller påverkat sina dotterbolags beteende och tydligt har fastställt att ingen av de situationer mot vilka sanktionsåtgärder vidtagits i rättspraxis förelåg i förevarande fall. Denna bevisning visar således att SCC och Dimon Inc. inte utövade något avgörande inflytande över sina italienska dotterbolag och inte kunde göra det.

97 Alliance One har vidare klandrat kommissionen för att ha misstolkat de bevis som SCC och Dimon Inc. ingett. Alliance One har således inte bara kritiserat de olika delar av det angripna beslutet i vilka kommissionen har prövat och underkänt dessa bevis, utan även kommissionens användning av dessa handlingar.

98 Enligt Alliance One visade SCC:s och Dimon Inc.:s svar på meddelandet om invändningar tydligt att de båda koncernerna var mycket decentraliserade, särskilt beträffande de specifika karaktärsdrag som präglar den italienska råtobaksmarknaden. Moderbolagets utövande av ett avgörande inflytande är således oförenligt med marknadens behov. För övrigt gör den omständigheten att dessa båda koncerner har dotterbolag på den nationella tobaksmarknaden i flera länder, vart och ett med sina specifika karaktärsdrag, det omöjligt att utöva ett avgörande kommersiellt inflytande i någon form på dessa dotterbolag.

99 Transcatab och Dimon Italia har, å sin sida, förklarat att de alltid hade varit självständiga bolag på den aktuella marknaden och att de fastställde sin egen affärspolicy på detta område. När det gäller försäljning av bearbetad tobak har Alliance One erinrat om att dotterbolagen agerade som självständiga bolag i förhållande till kunderna. Alliance One har i detta hänseende påpekat att försäljningen av bearbetad tobak inom koncernen, mellan september 1995 och juni 2001, endast motsvarade en mycket liten del av Dimon Italias totala försäljning (mellan 20 och 30 procent), då majoriteten av dess tobak hade sålts direkt till andra kunder.

100 Alliance One har vidare, i repliken, understrukit att unionsdomstolarna inte, i motsats till vad kommissionen har påstått, i någon tidigare dom har krävt av parterna i ett förfarande att de skulle visa något för sin koncern specifikt karaktärsdrag för att styrka ett dotterbolags självständighet. För övrigt ha SCC och Dimon Inc. tydligt visat att inget av de krav som uppställs i rättspraxis var uppfyllt i deras fall.

101 Vad specifikt avser de bevis som SCC ingett för att styrka att det inte haft något avgörande inflytande över sitt italienska dotterbolag Transcatab har Alliance One erinrat om följande omständigheter:

— Transcatabs styrelse bestod i huvudsak av italienska revisorer och ingen av dessa hade tidigare eller senare någon direkt eller indirekt anknytning till SCC. Vidare begränsade sig SCC:s roll vid valet av dess medlemmar till att formellt utse de

personer som utsetts av Transcatabs verkställande direktör, som själv var helt självständig i förhållande till SCC.

— I enlighet med artikel 19 i Transcatabs bolagsordning åtnjöt dess styrelse så omfattande befogenheter som möjligt avseende förvaltningen av bolaget.

— Från och med den 4 augusti 1994, det vill säga innan SCC tagit full kontroll över Transcatab, fastställdes Transcatabs beteende uteslutande av dess verkställande direktör, till vilken, såsom framgår av protokollet från Transcatabs styrelsemöte samma dag, Transcatab hade anförtrott alla de befogenheter som uppräknas i artikel 19 i bolagsordningen beträffande förvaltningen av bolagets ordinära och extraordinära verksamhet. Denna situation har aldrig ändrats av SCC, och den verkställande direktören har alltid varit densamme.

— Transcatabs affärspolicy fastställdes således uteslutande av dess verkställande direktör, såsom bekräftas i protokollen från styrelsemötena, under vilka han i allmänhet begränsade sig till att informera de övriga styrelsemedlemmarna om bolagets kommersiella situation och dessa formellt i efterhand godkände den verkställande direktörens handlande.

102 Dessa omständigheter räcker för att kullkasta kommissionens presumtion.

103 Alliance One har vidare bestritt kommissionens argument att SCC inte kunde visa att Transcatabs verkställande direktör inte utsetts av SCC självt. Under alla omständigheter hade de övriga medlemmarna i Transcatabs styrelse verkställande behörighet och SCC hade inte visat att dessa medlemmar hade valts av den verkställande direktören och inte utsetts av SCC självt.

104 När det för det första gäller den verkställande direktörens självständighet har Alliance One erinrat om att bolaget visat att det inte fanns någon anknytning mellan honom, som utsetts långt före SCC:s förvärv av dotterbolaget, och SCC. Under alla omständigheter ankom det på kommissionen att visa att Transcatabs ledning hade utsetts av SCC innan detta företag förvärvade hela kontrollen över dotterbolaget.

105 När det för det andra gäller de övriga styrelsemedlemmarnas verkställande behörighet har Alliance One inledningsvis erinrat om att delegeringen av den löpande förvaltningen och de ordinära och extraordinära behörigheterna för förvaltningen av bolaget till den verkställande direktören inte har bestritts av kommissionen. Vidare har Alliance One underkänt de påstådda detaljerade bevis som skulle styrka att andra styrelsemedlemmar, exempelvis S.M. innehade verkställande tjänster, och anser att de saknar betydelse, eftersom de dels inte visar att det fanns en delad befogenhet för att leda Transcatabs verksamhet, dels inte påvisar någon inblandning i bestämmandet av detta företags inköpspolitik från styrelsemedlemmarnas sida. Under alla omständigheter kan inte dessa handlingar åberopas av kommissionen, eftersom de är äldre än den aktuella kartellens början.

106 Det framgår för övrigt av ett exempel på protokoll från styrelsemötena som Alliance One har ingett i målet att den verkställande direktören informerade de övriga styrelsemedlemmarna om bolagets kommersiella situation och att de sistnämnda automatiskt och i efterhand godkände alla hans handlanden. Däremot finns det inget bevis på någon inblandning från de övriga styrelsemedlemmarnas sida i bolagets affärspolicy.

107 För det tredje har Alliance One gjort gällande att frågan huruvida Transcatabs styrelsemedlemmar hade utsetts av SCC inte är relevant. Även om andra styrelsemedlemmar hade utsetts av SCC, skulle dessa nämligen inte ha haft någon befogenhet att leda Transcatabs verksamhet.

108 Det framgår vidare av vissa handlingar i målet att aktieägarna nöjde sig med att godkänna årsrapporterna. Det finns för övrigt inget bevis för att den verkställande direktören diskuterade med de övriga styrelsemedlemmarna, och än mindre med moderbolaget, angående Transcatabs inköpspolicy. Förekomsten av vissa kontakter som varit nödvändiga, men totalt fristående från förvaltningen av den lokala verksamheten, kan inte anses utgöra ett beviskriterium avseende moderbolagets inflytande över sitt dotterbolag.

109 När det däremot gäller de bevis som Dimon Inc. har ingett för att styrka den totala avsaknaden av avgörande inflytande på dess dotterbolag Dimon Italia, har Alliance One erinrat om följande:

— Dimon Italias styrelse bestod av experter på den italienska råtobaksmarknaden och Dimon Inc. hade inte utsett någon av medlemmarna i denna styrelse efter att ha förvärvat kontrollen över Dimon Italia, med undantag för två personer som utförde uppgifter som var knutna till finansiella aspekter och V.R. (utsedd år 1998) som var direktör inom Reditab Srl, ett bolag som hans familj ägde till hälften och vars andra hälft ägdes av Dibrell Brothers Inc., vilket hade förvärvats i slutet av 1995 av Dimon Inc. Det sistnämnda hade således delegerat kontrollen av Dimon Italia till personer som kände till den lokala marknaden mycket väl.

— De inköpsansvariga cheferna, det vill säga V. och F.R. (medlemmar i familjen R.) och B. (tidigare chef i Dibrell Italia), åtnjöt, även efter Dimon Inc.:s förvärv av kontrollen i bolaget, en total självständighet vid fastställandet av Dimon Italias inköpsstrategi.

— Det förekom ingen överlappning mellan cheferna i Dimon Italias inköpsgrupp å ena sidan och cheferna i Dimon Inc. eller något annat bolag inom Dimon-koncernen å den andra, och ingen av styrelsemedlemmarna har någonsin varit styrelsemedlem i något av bolagen inom koncernen eller haft tjänster inom ledningen i dessa bolag.

110 Alliance One har, i repliken, underkänt kommissionens argument, enligt vilket Alliance One inte bestrider att Dimon Inc. utsåg medlemmarna i Dimon Italias styrelse efter att ha förvärvat fullständig kontroll över detta bolag.

111 Alliance One har i detta hänseende för det första klandrat kommissionen för att ha underlåtit att signalera att när Dimon Inc. förvärvade Dimon Italia (på Reditabs tid) behölls de tre medlemmarna i Reditabs styrelse på sina poster och att ingen ny medlem i Dimon Italias styrelse utsågs före den 1 januari 1996. Det var vid detta datum som Dimon Inc., då antalet styrelsemedlemmar hade ändrats från tre till fem, utsåg V.R., tidigare chef inom Reditab och medlem i den familj som grundat bolaget, och N., inköpsexpert, som aldrig hade haft någon kontakt med Dimon-koncernen tidigare.

112 Dimon Inc. utsåg, till följd av det totala förvärvet av Dimon Italia, endast två finansexperter, W.M., ersatt av C., som inte blandade sig i dotterbolagets inköpspolicy och inte ingick i styrelsen i något annat bolag inom Dimon-koncernen, samt, år 1998, F.R., som hade anknytningar till bolaget innan det köptes av Dimon Inc.

113 Tvärtemot vad kommissionen har påstått var W.M. emellertid anställd i Dimon International Services Ltd, ett systerbolag till Dimon Italia, och hade ingen anknytning till Dimon International och utövade inte heller någon ledningsmakt inom Dimon Italia. Följaktligen kan utseendet av W.M. inte anses bevisa att Dimon Inc. utövade en kontroll över Dimon Italias affärspolicy.

114 För det andra har Alliance One bestritt kommissionens resonemang att det räcker att visa att moderbolaget har utnämnt en enda av styrelsemedlemmarna för att styrka att den har utövat ett verkligt inflytande över sitt dotterbolags beteende. Enligt rättspraxis är det enda som är relevant att fastställa huruvida den utnämnda personen hade behörighet att leda dotterbolagets verksamhet och om denna person samtidigt var medlem i styrelsen i andra bolag inom koncernen, vilket inte var fallet avseenden de personer som utsetts av Dimon Inc.

115 Alliance One har för det tredje erinrat om den roll som familjen R. spelade. Tvärtemot vad kommissionen har hävdat, förvaltade V.R, i egenskap av medlem i denna familj, som tidigare ägde Reditab, detta bolags verksamhet vid den tidpunkt då det förvärvades av Dimon Inc. och fortsatte att göra det därefter, först som inköpschef, sedan som styrelsemedlem.

116 För det fjärde har Alliance One erinrat om att B. var medlem i styrelsen före Dimon Inc.:s förvärv av bolaget och att det inte fanns något bevis på någon ytterligare anknytning mellan honom och Dimon Inc. Den omständigheten att B., som kommissionen har påstått, var inblandad i kartellen bevisar ingenting beträffande de eventuella anknytningarna till moderbolaget och bevisar inte att moderbolaget var inblandat i eller hade kännedom om dessa konkurrensbegränsande åtgärder.

117 För det femte har Alliance One klandrat kommissionen för att inte ha beaktat avsaknaden av överlappning mellan Dimon Italias ledning och dess inköpsgrupp å ena sidan och ledningen i Dimon Inc. eller i något annat bolag inom Dimon-koncernen å den andra.

118 När det slutligen gäller de handlingar som nämns i det angripna beslutet, vilka avser påståendet att kommunikationskanaler funnits mellan Dimon Italia och resten av

Dimon-koncernen, har Alliance One inledningsvis gjort gällande att dessa handlingar inte räcker för att hålla Dimon Inc. ansvarigt för dess dotterbolags beteende, eftersom de inte gällde Dimon Italias affärspolicy.

119 Alliance One har i synnerhet gjort gällande att dessa handlingar i samband med mötet i APTI är mycket allmänt hållna och inte återspeglar Dimon Italias affärspolicy. Det e-postmeddelande som C. skickade till S. den 12 februari 2002 visar endast att Dimon Italia agerade som en självständig enhet på den nationella råtobaksmarknaden. När det gäller B:s e-postmeddelande till S. av den 10 maj 2001, har Alliance One bestritt den tolkning av detta som kommissionen gjorde i sin svarsinlaga, enligt vilken detta meddelande visar att Dimon Inc. hade kännedom om kartellen, eftersom det rör sig om en ny invändning som således inte kan tas upp till sakprövning. Vidare varken förklarar eller bevisar denna handling på något sätt kommissionens påstående att S. hade kännedom om kartellen. Detta påstående är för övrigt totalt ogrundat, eftersom det framgår av denna handling att det avser försäljningen av bearbetad tobak, och inte inköpen av råtobak, samt att huvudsyftet med det möte som föreslås i denna var att föra diskussioner om en tobakstillverkande kund. När det gäller handlingar som har till syfte bekräfta kommissionens påstående att Dimon Italia upprättade periodiska rapporter angående skördarna för de övriga företagen inom Dimon-koncernen, har Alliance One bestritt den slutsats som kommissionen har dragit av dessa, eftersom den enbart bygger på en ogrundad presumtion. Inte heller kan dessa handlingar anses styrka slutsatsen att Dimon Italia var under Dimon Inc.:s påverkan vid bestämningen av sin inköpspolicy, eftersom de avser en annan marknad, nämligen marknaden för försäljning av bearbetad tobak, och de gav endast upplysningar angående försäljningen och angående den allmänna ekonomiska situationen i Italien, utan någon hänvisning till leverantörer, priser eller avtal med konkurrenterna. I synnerhet nämndes aldrig Dimon Italias policy på området inköp av råtobak. Alliance One har påpekat att medan kommissionen i det angripna beslutet citerade handlingarna 2892–2893 som ett ytterligare bevis på kommunikationen mellan moderbolaget och dess dotterbolag, har den även, i sin svarsinlaga, och detta för första gången, nämnt handlingarna 2894–2902. Då dessa handlingar framställdes i samband med en eventuell sammanslagning mellan Dimon Italia och Transcatab, kan de inte anses visa att Dimon Inc. var inblandat i ”förvaltningen” av Dimon Italia och att Dimon Italias affärspolicy fastställdes på koncern-nivå. När det gäller det e-postmeddelande som innehöll en bedömning från Dimon Inc.:s sida av Dimon Italias verksamhet och

den rapport upprättad av N. som bilagts detta meddelande, rörde det sig i realiteten endast om ”testamentet” av en verkställande direktör i slutet på sitt mandat, som beskrev Dimon Italias allmänna situation. Vad slutligen avser e-postmeddelandet från B. till S., vilket avsåg det årliga styrelsemötet, har Alliance One gjort gällande att det ger en helhetssyn på bolagets situation, såsom den fastslagits under ett årligt styrelsemöte, och att det inte på något sätt visar att Dimon Inc. vanligtvis mottog ”detaljerade upplysningar” från Dimon Italias sida.

120 Alliance One har slutligen bestritt den slutsats som kommissionen dragit av två nya handlingar som bilagts dess svarsinlaga, nämligen att S. var en ”högt ansvarig placerad i toppen av Dimon-koncernen” och att Alliance One försökte förringa hans roll. Enligt Alliance One bekräftade dessa handlingar bara att S. var ansvarig för samordningen av försäljningen av bearbetad tobak i Europa.

121 I slutändan framgår det av dessa handlingar att Dimon Italia var självständigt avseende fastställandet av sin affärspolicy och att de enda upplysningar som det hade utbytt med koncernen var allmänna eller på sin höjd avsåg specifika frågor utanför dess affärspolitik.

122 Alliance One anser, sammanfattningsvis, att det är fastställt att de handlingar som kommissionen grundat sig på för att hålla SCC och Dimon Inc. ansvariga inte visar att dessa båda företag kunde påverka eller hade påverkat Transcatabs respektive Dimon Italias beteende. Dessa handlingar bekräftar inte ens slutsatsen att det fanns direkta kommunikationskanaler mellan nämnda företag.

123 Enligt Alliance One är de handlingar som kommissionen har hänvisat till allmänna handlingar som inte bevisar att moderbolagen hade kännedom om den aktuella kartellens existens. Kommissionen har de facto inte funnit någon handling som visar att SCC eller Dimon Inc. skulle ha gett instruktioner till sina italienska dotterbolag eller begärt, eller ens mottagit, upplysningar angående deras policy på inköpsområdet.

124 Kommissionen har gjort gällande att denna del av den första grunden inte kan godtas.

b) Tribunalens bedömning

125 Det ska inledningsvis påpekas att kommissionen, såsom har angetts i punkterna 86 och 87 ovan, när ett dotterbolag är helägt av moderbolaget, får presumera att moderbolaget utövar ett avgörande inflytande över sitt dotterbolag, utan att vara skyldigt att förebringa ytterligare bevisning för att moderbolaget faktiskt utövar ett sådant inflytande eller hade kännedom om överträdelsen eller dotterbolagets deltagande i denna överträdelse. Det rör sig om en motbevisbar presumtion som kan kullkastas genom bevis som stödjer motsatsen. Det är alltså på moderbolaget, som kommissionen håller solidariskt betalningsansvarigt för de böter som dess dotterbolag har ålagts, som det ankommer att kullkasta denna presumtion, genom att bevisa att dess dotterbolag självständigt bestämmer sitt agerande på marknaden och att dessa båda bolag således inte utgör en ekonomisk enhet. Vid avsaknad av sådan bevisning ska utövandet av ett inflytande anses styrkt genom det förhållandet att den presumtion som följer av att dotterbolaget är helägt inte har vederlagts (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkterna 60–62 och där angiven rättspraxis, och förstainstansrättens dom av den 30 september 2009 i mål T-175/05, Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, REG 2009, s. II-184, summarisk publicering, punkt 93).

126 Vid bedömningen av huruvida ett dotterbolag självständigt bestämmer sitt marknadsbeteende ska emellertid samtliga relevanta omständigheter som rör de ekonomiska, organisatoriska och juridiska banden mellan detta dotterbolag och dess moderbolag, vilka kan variera från fall till fall, beaktas (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 10 september 2009 i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 74, och av den 1 juli 2010 i mål C-407/08 P, Knauf Gips mot kommissionen, ännu inte publicerat i rättsfallssamlingen, punkt 100).

127 I förevarande fall ska det således kontrolleras huruvida kommissionen gjorde en felaktig bedömning när den fann att de argument och de bevis som förebringats för att styrka att Transcatab och Dimon Italia var självständiga i verkställandet av sin affärspolicy inte kunde visa att dessa dotterbolag betedde sig självständigt i förhållande till sina moderbolag och att de inte utgjorde en ekonomisk enhet med dessa.

128 Kommissionen ägnade skälen 335–346 i det angripna beslutet åt en prövning av de argument och de bevis som SCC och Dimon Inc. anfört i sina svar på meddelandet om invändningar i syfte att visa att de inte utövade något avgörande inflytande över sina dotterbolags affärspolicy. I synnerhet prövade och underkände den i skälen 335–340 de argument av allmän karaktär som SCC och Dimon Inc. utläst av den omständigheten att deras dotterbolag hade en helt självständig lokal ledning. Sedan prövade och underkände kommissionen, i skälen 341–346 i det angripna beslutet, de mer specifika argument som SCC och Dimon Inc. anfört i syfte att kullkasta nämnda presumtion.

De allmänna omständigheter som åberopats i syfte att kullkasta presumtionen

129 Inledningsvis har Alliance One gjort gällande att SCC- och Dimon-koncernerna hade en mycket decentraliserad struktur, med egna helt självständiga lokala ledningar, till

vilka alla uppdrag var delegerade just mot bakgrund av de specifika särdragen på varje medlemsstats råtobaksmarknad. Tobaksproducenterna behövde nämligen bland annat etablera en personlig relation med sina kunder, det vill säga beredningsföretagen, vilka de facto gjorde moderbolagets utövande av ett avgörande inflytande oförenligt med marknadens behov.

130 Som kommissionen med rätta angav i skäl 338 i det angripna beslutet, bevisar inte den omständigheten att ett dotterbolag förfogar över en egen lokal ledning och sina egna medel i sig att det bestämmer sitt beteende på marknaden på ett självständigt sätt i förhållande till sitt moderbolag. Att anförtro hela den löpande förvaltningen till ett dotterbolags lokala ledning är nämligen ett vanligt förfarande och kan därför inte bevisa dotterbolagens reella självständighet. Detsamma gäller argumentet att SCC och Dimon Inc. är verksamma i tiotals länder.

131 Vidare ska det påpekas, liksom kommissionen har gjort, att SCC och Dimon Inc. ledde koncerner som var vertikalt integrerade, då dotterbolagen koncentrerade sig på inköp av råtobak och moderbolagen skötte saluförandet av bearbetad tobak, vilket snarare visar att Dimon Italia och Transcatab utgjorde en ekonomisk enhet med sina respektive moderbolag (se, för ett liknande resonemang och analogt, förstainstansrättens dom av den 10 mars 1992 i mål T-11/89, Shell mot kommissionen, REG 1992, s. II-757, punkt 312). I detta hänseende kan det heller inte dras någon slutsats utifrån det faktum att moderbolagen var verksamma på separata marknader och inte hade någon kund–leverantör-relation. Uppdelningen av uppgifterna mellan dotterbolagen och deras moderbolag är nämligen ett normalt förfarande inom vertikalt integrerade koncerner, som inte kan kullkasta presumtionen att SCC och Dimon Inc. faktiskt utövade ett avgörande inflytande över Transcatabs respektive Dimon Italias beteende. Vad vidare gäller argumentet att Dimon Italia inte hade sålt hela sin produktion till andra företag inom Dimon-koncernen, räcker det att påpeka att i den mån det av den tabell som uppställts i repliken styrks att försäljningen inom koncernen, från 1995 till 2000, motsvarade mellan 20 och 30 procent av den totala försäljningen, strider inte denna uppgift mot vad kommissionen konstaterade i skäl 340 i det angripna

beslutet, nämligen att de aktuella koncernerna ”ofta förvärvar och saluför den av deras italienska dotterbolag inköpta tobaken”.

132 När det gäller argumentet att det inte tidigare har uppställts något krav på att parterna ska visa att deras koncern har ett specifikt särdrag som bevis för ett dotterbolags självständighet, räcker det att konstatera dels att samtliga de mål som Alliance One har nämnt avser fall i vilka moderbolaget har hållits ansvarigt och vilka inte alls innebar något kullkastande av presumtionen. Även om kommissionen i skäl 339 i det angripna beslutet angav att SCC och Dimon Inc. inte hade förebringat bevisning för något specifikt särdrag hos deras koncern, krävde kommissionen inte på något sätt att ett sådant bevis skulle inges. Kommissionen nöjde sig nämligen med att, efter att ha prövat de allmänna argument som SCC och Dimon Inc. framfört, konstatera att de hade åberopat bevis som inte kunde styrka existensen av en för deras koncerner specifik situation, det vill säga en särskild situation som är exceptionell – eftersom det resonemang presumtionen baseras på just är en logisk slutledning på erfarenhetsmässiga grunder –, på grundval av vilken det skulle kunna bedömas att de italienska dotterbolagens verksamhet var fri från deras moderbolags inflytande. Ur denna synpunkt innebär inte den italienska råtobaksmarknadens särdrag i sig att det är styrkt att en sådan specifik situation föreligger.

De specifika omständigheter som åberopats i syfte att kullkasta presumtionen

133 Alliance One har även gjort gällande specifika argument avseende dels relationen mellan SCC och Transcatab, dels relationen mellan Dimon Inc. och Dimon Italia, som enligt Alliance One visar att varken SCC eller Dimon Inc. utövade något avgörande inflytande över sina italienska dotterbolag.

— Relationen mellan SCC och Transcatab

134 Alliance One har för det första gjort gällande att Transcatabs styrelse i huvudsak bestod av italienska revisorer, vilka inte hade någon direkt eller indirekt anknytning till SCC och att SCC begränsade sig till att formellt utnämna de personer som utsetts av Transcatabs verkställande direktör, som också var totalt självständig i förhållande till SCC.

135 För det andra har Alliance One understrukit att från och med den 4 augusti 1994, det vill säga även innan SCC blev ensam ägare av Transcatab, bestämdes Transcatabs affärspolicy och, mer allmänt, Transcatabs ”beteende” av dess verkställande direktör (presidente del consiglio di amministrazione e amministratore delegato), åt vilken det bolagets styrelse hade anförtrott alla de befogenheter som den hade enligt artikel 19 i bolagsordningen. Enligt Alliance One vittnar den omständigheten att den verkställande direktören, i tjänst vid tidpunkten för överträdelsen, hade utnämnts innan SCC förvärvade Transcatab i huvudsak, mot bakgrund av den vidsträckta behörighet som han hade, om att SCC aldrig hade påverkat sitt italienska dotterbolags beteenden.

136 Tribunalen konstaterar att kommissionen prövade detta argument, vilket nästan bokstavligen överensstämmer med vad SCC gjorde gällande i sitt svar på meddelandet om invändningar, i skälen 341 och 342 i det angripna beslutet. Den preciserade där för det första att SCC, innan det förvärvade hela aktiekapitalet i Transcatab, redan kontrollerade detta bolag tillsammans med sin italienska partner och att den omständigheten att SCC inte förändrade Transcatabs ledning efter övertagandet således inte kan anses vara ett bevis för att SCC inte utövade något inflytande över sitt dotterbolag efter att ha blivit ensam ägare av detsamma. Kommissionen påpekade för det andra att delegeringen av den verkställande behörigheten till Transcatabs verkställande direktör, vilken, i brist på bevis om motsatsen, rimligen kunde antas ha utsetts av SCC,

inte hade hindrat andra styrelsemedlemmar från att inneha verkställande tjänster och utöva verkställande uppdrag.

137 Det ska emellertid påpekas att kommissionen gjorde en riktig bedömning när den, då SCC inte avgett någon förklaring, tillmätte den omständigheten betydelse att SCC, när det blev ensam aktieägare och hade fullständig behörighet att helt eller delvis förnya styrelsen, inte vidtog någon sådan åtgärd. Härav följer att den omständigheten att styrelseledamöterna, och särskilt J., behölls endast kan anses följa av ett beslut av SCC, i egenskap av ensam aktieägare i Transcatab. Styrelsemedlemmarnas nationalitet eller identitet är heller inte på något sätt relevant för bedömningen av huruvida SCC och Transcatab utgör en enda ekonomisk enhet.

138 Vidare skulle den omständigheten att en enda person, nämligen den verkställande direktören, har en omfattande behörighet som styrelsen har delegerat till honom, tvärtom kunna vittna om moderbolagets önskan att förenkla utövandet av kontrollen över dotterbolaget, just genom att begränsa styrelsens roll till marginell verksamhet och genom att koncentrera all behörighet till en ”förtroendeperson”. Det är nämligen inte sannolikt att ett multinationellt bolag delegerar all behörighet till ett dotterbolag som agerar på en nationell marknad, vilket är fallet med Transcatab, eller, som Alliance One verkar antyda, godtar en delegering av befogenheter som existerade före förvärvet av den fullständiga kontrollen till en fysisk person som i sin tur, med total självständighet och utan att först ha utsetts av en ensam aktieägare, skulle välja styrelseledamöter, utan att någon annan person hade det minsta inflytande över förvaltningen av bolaget och som, om den tes Alliance One har hävdat godtas, de facto inte redovisade sitt agerande för någon.

139 Således, och mot bakgrund av den omständigheten att en delegering av behörigheten till den verkställande direktören i ett dotterbolag inte på något sätt är ovanlig, kan ett sådant argument inte anses vederlägga presumtionen att moderbolaget hade kontrollen över Transcatab.

140 Kommissionen gjorde för övrigt en riktig bedömning när den, vid sin prövning av vissa bevis som SCC ingett som svar på meddelandet om invändningar, för att kontrollera trovärdigheten i SCC:s påståenden, beaktade sådana handlingar som dem som nämns i skäl 342 i det angripna beslutet, och som visar att åtminstone en annan styrelsemedlem, S.M., som var vice verkställande direktör i bolaget, medan J. var verkställande direktör, organiserade möten veckovis med cheferna för bolagets alla avdelningar för att diskutera dess policy och gav instruktioner beträffande en mängd frågor. Alliance Ones påstående att dessa handlingar var äldre än överträdelseperioden kan inte godtas. Det räcker nämligen att konstatera att kommissionen använde dem för att bedöma sannolikheten av det resonemang som SCC har anfört i sitt svar på meddelandet om invändningar, och som Alliance One har återgett i sina skrivelser, enligt vilket delegeringen av behörigheten till den verkställande direktören fick till följd att ingen annan person hade något inflytande över förvaltningen av bolaget. Eftersom dessa handlingar visar att, vid en tidpunkt då delegeringen av behörigheten till J. redan hade gjorts, en annan medlem i Transcatabs styrelse, nämligen S.M., spelade en betydande roll i förvaltningen av detta bolags affärspolicy, är den omständigheten att de rör en period som föregick överträdelsen utan betydelse.

— Relationen mellan Dimon Inc. och Dimon Italia

141 När det gäller relationen mellan Dimon Inc. och Dimon Italia, har Alliance One gjort gällande dels att Dimon Inc. när det förvärvade kontrollen över sitt italienska dotterbolag inte utnämnde någon av styrelsemedlemmarna i detta bolag, med undantag för två personer, vilka utförde uppgifter som rörde finansiella aspekter och som inte hade några band med bolagets inköpspolicy. Alliance One har vidare uppgett att det inte fanns några personer som innehade poster i båda bolagen, särskilt inte inom ledningen, inköpsavdelningen eller styrelsen i Dimon Italia och ledningen eller styrelsemedlemmarna i Dimon Inc. eller något annat bolag inom Dimon-koncernen. Alliance One har slutligen understrukit att ingen av de centrala avdelningarna i Dimon Inc. styrde dess dotterbolags inköpsstrategi. Alla dessa omständigheter visar,

enligt Alliance One, att det inte utövade något avgörande inflytande över sitt italienska dotterbolag.

142 Kommissionen gjorde emellertid en riktig bedömning när den i skäl 341 i det angripna beslutet även invände att Dimon Inc. redan hade kontrollen över Dimon Italia innan det förvärvade hela aktiekapitalet. Den omständigheten att Dimon Inc. inte hade ändrat Dimon Italias ledning efter att det tagit kontrollen över detta bolag kan således inte anses vara ett bevis på att Dimon Inc. inte utövat något inflytande över ledningen i dess italienska dotterbolag efter att ha blivit ensam ägare till det.

143 I samma skäl 341, *in fine*, i det angripna beslutet, påpekade kommissionen vidare att ”det [även] framgår … av det svar på meddelandet om invändningar som [Dimon Inc.] lämnat, att styrelsen efter 1995 endast utgjordes av representanter för Dimon-koncernen och att en av dem, [B.], var utsedd uteslutande för den löpande förvaltningen av företaget”. Det framgår för övrigt av handlingarna i målet att B. även efter utnämnandet av F.R. i Dimon Italias styrelse deltog i alla delar av förvaltningen av bolaget, inbegripet verkställandet av avtalen för inköp av råtobak.

144 Som kommissionen har understrukit i sin svarsinlaga räcker emellertid detta konstaterande i sig, även utan att den aktuella presumtionen tillämpas, för att bevisa att Dimon Inc. utövade sin kontrollmakt över Dimon Italia. Dessutom verkar Alliance One, i likhet med Dimon Inc. i sitt svar på meddelandet om invändningar, inte bestrida att medlemmarna i Dimon Italias styrelse hade utsetts av Dimon Inc., efter det att detta bolag tagit full kontroll över Dimon Italia.

145 När det gäller det argument som grundas på styrelsemedlemmarnas förankring och expertis på den lokala marknaden, hänvisar tribunalen till övervägandena i punkt 130 ovan. I synnerhet är påståendet att ”[a]lla uppdrag och ansvarsuppgifter

som avsåg inköp av råtobak i Italien har delegerats till Dimon Italias lokala ledning” helt utan relevans. Även om den antas vara riktig, innebär inte den av Alliance One åberopade omständigheten på något sätt att Dimon Inc. inte kunde utöva, eller inte hade utövat, ett avgörande inflytande över Dimon Italias kommersiella beteende, bland annat avseende det bolagets andra verksamheter än inköpen av råtobak på den italienska marknaden. Detsamma gäller argumentet att det inte förekommit någon överlappning mellan cheferna och inköpsavdelningen i Dimon Italia och cheferna i Dimon Inc. eller något annat bolag inom Dimon-koncernen.

De handlingar som kommissionen använt för att styrka att Transcatab och Dimon Italia inte var självständiga

146 Alliance One har kritiserat skälen 343–346 i det angripna beslutet och anser att de handlingar som kommissionen har grundat sig på i förevarande fall är utan relevans.

147 Alliance One drar dels slutsatsen att dessa handlingar inte visar att moderbolagen kunde påverka eller påverkade Transcatabs och Dimon Italias beteende, dels att de är allmänna handlingar som inte bevisar att moderbolagen hade kännedom om den aktuella kartellen.

148 Som redan angetts i punkt 125 ovan, kan kommissionen presumera att ett avgörande inflytande utövats på ett helägt dotterbolag, utan att vara tvungen att inge ytterligare bevis för att moderbolaget faktiskt har utövat ett sådant inflytande eller hade kännedom om överträdelsen eller nämnda dotterbolags inblandning i denna överträdelse.

149 I motsats till vad Alliance One har påstått hade de handlingar som anges i nämnda skäl i det angripna beslutet varken till syfte att bevisa att moderbolagen kunde påverka eller faktiskt påverkade sina italienska dotterbolags beteenden, eller än mindre att moderbolagen hade kännedom om den aktuella kartellen. Tvärtom begränsade sig kommissionen till att använda vissa handlingar i det administrativa förfarandet för att visa trovärdighetsnivån på de bevis och de argument som SCC och Dimon Inc. hade framfört i sina svar på meddelandet om invändningar för att kullkasta presumtionen att de utövade ett avgörande inflytande över sina respektive dotterbolag.

150 Kommissionen begick därför inte något fel när den, i nämnda skäl, åberopade bevis till stöd för att ”kommunikationskanaler” funnits mellan moderbolag och dotterbolag.

151 Det framgår nämligen av handlingarna i målet att flera omständigheter vittnar om att sådana kommunikationskanaler funnits.

152 Vad för det första gäller huruvida kommunikationskanaler funnits mellan Transcatab och SCC, gjorde kommissionen en riktig bedömning när den, i skäl 344 och fotnot 281 i det angripna beslutet, hänvisade till handlingar som funnits på J:s kontor och som visade att Transcatabs verksamheter betraktats som SCTC:s, då Transcatab betecknades antingen som tillhörande SCC-koncernen eller som ett SCTC-bolag, och att dessa verksamheter bedömts inom ramen för koncernens verksamheter, vilka omfattade SCC-koncernens försäljning till cigarettillverkarna. Den omständigheten att dessa handlingar inte nämndes i meddelandet om invändningar har i detta hänseende ingen betydelse, eftersom de endast var avsedda att motsäga argumentet att det inte funnits några kommunikationskanaler mellan dotterbolag och moderbolag. När det gäller Alliance Ones argument att upplysningarna i dessa handlingar skulle användas av SCC i syfte att konsolidera Transcatabs resultat räcker det att, i likhet

med vad kommissionen har gjort, konstatera att de aktuella handlingarna inte är räkenskaper avsedda för upprättande av koncernens årsredovisning, utan handlingar som avser affärsverksamheten, vilkas syfte säkerligen inte var att tillåta SCC att konsolidera Transcatabs resultat.

153 Vad för det andra gäller huruvida kommunikation förekommit mellan Dimon Italia och Dimon Inc., gjorde kommissionen även en riktig bedömning när den, i skäl 345 och i fotnoterna 282 och 283 i det angripna beslutet, hänvisade till periodiska rapporter avseende skördarna med upplysningar angående de resultat som Dimon Italia hade uppnått i Italien, vilka riktats till de bolag inom Dimon-koncernen som gjorde inköp från Dimon Italia, samt andra handlingar som visade en direkt inblandning från Dimon Internationals och andra bolags inom Dimon-koncernen sida i Dimon Italias verksamheter.

154 När det för det första gäller dels de ”skörderapporter”, dels den ”Italien-profil” som Dimon upprättat i januari 2000 (se fotnot 282 i det angripna beslutet), gjorde kommissionen en riktig bedömning när den angav att dessa handlingar var utformade till gagn för de bolag inom Dimon-koncernen som hade hand om dessa inköp, eftersom inköpen i huvudsak gjordes inom koncernen (skäl 340 i det angripna beslutet). Även om det antas att Alliance Ones påstående att dessa handlingar hade skickats till kunder utanför Dimon-koncernen är korrekt, kvarstår det faktum att Alliance One inte angett vem de skickats till, i synnerhet då dessa rapporter innehöll detaljerade upplysningar om inköpen av råtobak och konfidentiella upplysningar angående Dimon Italias strategi och resultat.

155 När det för det andra gäller den handling som Dimon International utformat med en jämförelse mellan Dimon Italias och Transcatabs installationer (se fotnot 283 i det angripna beslutet), ska det påpekas att det, oberoende av dess innehåll, det vill säga det gemensamma företagsprojektet i Italien mellan Transcatab och Dimon, visar att strategifrågor med inverkan på Dimon Italias affärspolicy behandlades på koncernnivå.

Det var således med fog som kommissionen beaktade denna handling i syfte att – för att motbevisa Dimon Inc.:s argument – fastställa att kommunikationskanaler funnits mellan Dimon Italia och Dimon Inc., och inte, som Alliance One har påstått, i syfte att fastställa att Dimon Inc. har utövat ett avgörande inflytande över Dimon Italias affärspolicy.

156 Vad för det tredje gäller den rapport som har rubriken ”The Present and Future of Dimon Italia” av den tidigare verkställande direktören N., ska det påpekas att den, bland annat, avser kostnaderna för de inköp från producenterna och kvaliteten på dessa, bolagets svagheter, installationerna, möjligheten att rekrytera en ny fabrikschef och utbilda honom i ”den bäst skötta Dimon-fabriken i Sydamerika eller i Afrika”, den yrkesmässiga kapaciteten hos medarbetarna på inköpsavdelningen samt bolagets förvaltningsstruktur. Som anges i fotnot 283 i det angripna beslutet visar denna rapport, som skickats till Dimon International och delats ut till de högsta cheferna inom Dimon-koncernen, att detaljerade upplysningar angående det italienska dotterbolaget och dess affärspolicy cirkulerade på koncernnivå. Det kan även konstateras att N., på sidan 4 i denna rapport, beklagade sig över de ”Dimon Internationals nya, enligt hans uppfattning överdrivna, krav beträffande rapporter över alla aspekter av [dotterbolagets] verksamheter”. Han har på samma sida förklarat att, även om B. är en av de bästa i Europa beträffande relationerna med kunderna, har denna fördel för bolaget ”förlorat mer och mer av sin betydelse, eftersom organisationen Dimon Förenade kungariket förstärker sin kontroll av försäljningen beträffande alla bolag inom koncernen”. Det anges vidare i det e-postmeddelande som medföljde rapporten att de frågor som för närvarande ställs på Dimon Italias nivå kan lösas av detta bolags ledning ”under ledning av Dimon International”, och det föreslås att ”Dimon Italias ledning ska tillåtas att fullfölja bolagets omorganisation”. Den av Alliance One åberopade omständigheten att denna rapport upprättats av Dimon Italias verkställande direktör för att i denna framställa en sammanfattning av hans tid på posten ändrar inte på något sätt konstaterandet att rapporten, även mot bakgrund av dess innehåll, vittnar om att ”kommunikationskanaler” funnits mellan Dimon Italia och dess moderbolag.

157 Såvitt, för det fjärde, avser skriftväxlingen mellan Dimon Italia och S., ska det påpekas att det, såsom kommissionen med fog påpekade i fotnot 283 i det angripna beslutet, framgår av handlingarna i målet att denna kommunikation omfattade detaljerade upplysningar angående Dimon Italias verksamhet och de instruktioner som detta företag mottagit avseende vissa affärsverksamheter.

158 För det första går det angripna beslutet, när det gäller den roll som S. hade inom Dimon-koncernen, inte längre än vad Alliance One självt har erkänt, när det i detta anges att S. var ansvarig för koordineringen av försäljningen av bearbetad tobak inom Europa. Det framgår även av handlingarna i målet att den roll som S. hade inom koncernen var ”regional verkställande direktör för Europa” (se exempelvis den ”Italienprofil” som Dimon upprättade i januari 2000) och att han som sådan ingick bland de högsta cheferna i Dimon-koncernen. Det framgår även av ett e-postmeddelande som B., verkställande direktör i Dimon Italia, skickat till honom att S. skulle träffa Deltafinas verkställande direktör för att diskutera ”framtidsperspektiv” med honom.

159 Även om S. visserligen formellt sett bara var en anställd i ett av Dimon-koncernens bolag, såsom Alliance One har gjort gällande, var de uppdrag och ansvarsuppgifter som han utförde icke desto mindre på en mycket hög nivå, särskilt eftersom de avsåg ett av denna koncerns främsta verksamhetsområden och hela det europeiska territoriet.

160 Den omständigheten att S., mot bakgrund av sin roll inom koncernen, hölls direkt och personligen informerad om Dimon Italias verksamheter kan således endast bekräfta att betydande kommunikationskanaler funnits mellan Dimon Italia och dess moderbolag.

161 Vad för det första gäller det e-postmeddelande som B. skickat till S., i vilket det hänvisades till ett årligt styrelsemöte, kan det konstateras att denna handling, tvärtemot vad Alliance One har påstått, uppenbarligen inte gäller fastställandet eller konsolideringen av Dimon Italias räkenskaper, utan den innehåller strategiska upplysningar angående detta bolags verksamhet och angående dess ställning i förhållande till dess konkurrenter.

162 Vad vidare gäller den handling som innehåller en ”power point-presentation” inför ett APTI-möte, som även den skickats av B. till S., räcker det att konstatera att det, tvärtemot vad Alliance One har gjort gällande, framgår av denna handling att diskussioner beträffande priserna fördes vid detta möte (se, i detta hänseende, skäl 213 i det angripna beslutet). Dessutom informerade B. i det medföljande e-postmeddelandet S. om syftet med detta möte och nämnde även ett möte mellan M.M. från Deltafina och S. i detta avseende.

163 När det för det tredje gäller det e-postmeddelande som C. skickade till S. och till B., kan det konstateras att det innehåller följande formulering, varigenom ett samband mellan inköp och försäljning upprättas:

”[Dimon Italias] nya inköpsstrategi kommer att kräva Dimons europeiska verkställande lednings stöd och deltagande, eftersom detta skulle kunna få en betydande inverkan på vår försäljning.”

164 När det slutligen gäller det e-postmeddelande som B. skickade till S. den 10 maj 2001 (se även skäl 209 i det angripna beslutet), kan det konstateras att det visar att S. mottog detaljerade upplysningar angående Dimon Italias affärspolicy, avseende, bland annat, inköpsverksamheten, inbegripet aspekter som var relevanta för kartellen.

Tolkningen, mot bakgrund av rättspraxis, av de bevis som skulle kunna kullkasta presumtionen

165 Enligt Alliance One gav domen av den 10 september 2009, i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, förtydliganden avseende ”karaktären av de bevis och argument som ett moderbolag måste anföra för att vederlägga presumtionen”. Alliance har i detta hänseende identifierat två grupper av faktorer, varav den första avser dotterbolagets beteende på marknaden och den andra gäller ekonomiska, organisatoriska och juridiska band som knyter dotterbolaget till sitt moderbolag, och anser att det beträffande den första inte har bestritts att SCC och Dimon Inc. har visat att deras respektive dotterbolag hade agerat självständigt på marknaden.

166 Det räcker i detta hänseende att konstatera att de enda relevanta faktorer som nämns i domen av den 10 september 2009 i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen är de ”ekonomiska, organisatoriska och juridiska band” som förenar moderbolaget med dess dotterbolag (se punkt 126 ovan).

167 Den tolkning som Alliance One har föreslagit av de faktorer som hör samman med dessa band, med hänsyn till förstainstansrättens dom av den 14 maj 1998 i målen T-339/94-T-342/94, Metsä-Serla m.fl. mot kommissionen, REG 1998, s. II-1727, och domstolens dom av den 2 oktober 2003 i mål C-196/99 P, Aristrain mot kommissionen, REG 2003, s. I-11005, och i det ovan i punkt 80 nämnda målet Dansk Rørindustri m.fl. mot kommissionen, ska underkännas. Enligt denna tolkning framgår det av domarna i dessa mål att det inte räcker med vilket ekonomiskt, organisatoriskt eller juridiskt band som helst för att dra slutsatsen att moderbolaget är ansvarigt för sitt dotterbolags beteende, utan att endast band av detta slag som kan knyta dotterbolagets beteende till moderbolagets instruktioner skulle göra detta möjligt.

168 Det ska emellertid, för det första, när det gäller utdragen ur domen i det ovan i punkt 167 nämnda målet Metsä-Serla m.fl. mot kommissionen, erinras om att det i det målet rörde sig om en sammanslutning, Finnboard, som per definition inte var ett dotterbolag och varken kunde ingå i ett företag eller ens ha en affärspolicy (se, när det

gäller den exakta arten av det juridiska förhållandet mellan nämnda sammanslutning och dess medlemmar, förstainstansrättens dom av den 14 maj 1998 i mål T-338/94, Finnboard mot kommissionen, REG 1998, s. II-1617, punkterna 271–281). När det för det andra gäller de delar av domarna i det ovan i punkt 79 nämnda målet Dansk Rørindustri mot kommissionen och i det ovan i punkt 167 nämnda målet Aristrain mot kommissionen, ska det påpekas att de inte avser frågan om ett moderbolags ansvar. Det ovan i punkt 80 nämnda målet Dansk Rørindustri avser ansvar hos bolag, Henss och Isoplus, som inte hade samma moderbolag (se, i detta hänseende, förstainstansrättens dom av den 20 mars 2002 i mål T-9/99, HFB m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. II-1487, punkterna 55–61). På samma sätt godtog inte domstolen i sin dom i det ovan i punkt 167 nämnda målet Aristrain mot kommissionen att ansvaret för ett dotterbolags beteende tillskrevs ett ”systerbolag” som inte hade identifierats som den högst placerade juridiska personen inom koncernen (se, bland annat, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 167 nämnda målet Aristrain mot kommissionen, punkt 98).

169 Som kommissionen med fog har understrukit gäller de tre mål som Alliance One har åberopat i slutändan inte på något sätt frågan om ett moderbolags ansvar för ett dotterbolags överträdelse. Domarna i dessa tre mål avser endast förtydliganden inom ramen för andra situationer i vilka solidariskt ansvar kan föreligga, även i avsaknad av en kontrollrelation mellan bolagen. Härav följer att de inte med framgång kan åberopas av Alliance One.

170 Mot bakgrund av det ovan anförda ska slutsatsen dras att presumtionen att SCC och Dimon Inc. faktiskt utövade ett avgörande inflytande över sina dotterbolags beteende inte har kullkastats genom tillräckliga bevis. Överklagandet kan således inte vinna bifall på den andra delen av denna grund.

3. *Den tredje delgrunden, avseende åsidosättande av rätten till försvar*

171 Den tredje delen av den första grunden är i huvudsak uppdelad i två invändningar. Den första invändningen avser att kommissionen grundade det angripna beslutet, vad gäller moderbolagens ansvar, på handlingar som den inte hade nämnt i meddelandet om invändningar. Den andra invändningen avser att kommissionen även åsidosatte SCC:s och Dimon Inc.:s rätt till försvar genom att använda icke tillgängliga handlingar för att bevisa deras ansvar.

172 Alliance One har emellertid, som svar på en fråga från tribunalen vid förhandlingen, förklarat att det avstår från att göra gällande den andra invändningen, vilket har antecknats i förhandlingsprotokollet. Följaktligen finns inte längre skäl att pröva den.

a) Parternas argument

173 Alliance One har bestritt de argument som kommissionen anförde i det angripna beslutet för att vederlägga de bevis som SCC och Dimon Inc. ingett. Alliance One har gjort gällande att kommissionen har åsidosatt dessa företags rätt till försvar och därmed Alliance Ones egen rätt till försvar. Alliance One har särskilt gjort gällande att kommissionen grundade sitt beslut avseende moderbolagens ansvar på handlingar som inte ens hade nämnts i meddelandet om invändningar.

174 Alliance One har i detta hänseende för det första erinrat om att varken SCC eller Dimon Inc. kunnat yttra sig över dessa handlingar, eftersom kommissionen aldrig informerade dem om den betydelse som den skulle kunna tillmäta dem. SCC och Dimon Inc. bedömde således att dessa handlingar var utan relevans för förevarande mål och kommenterade dem inte i sina svar på meddelandet om invändningar. Härav

följer att dessa handlingar, enligt domstolens rättspraxis, inte utgör godtagbara bevis mot Alliance One, eftersom det inte fått möjlighet att uttrycka sin uppfattning beträffande dem, då den omständigheten att parterna hade kännedom om dessa handlingar inte räcker för att anse att de kunde kommentera dem i sina svar på meddelandet om invändningar.

175 Alliance One har i sin replik bestritt kommissionens resonemang om att invändningarnas karaktär förblev oförändrad. Genom att jämföra meddelandet om invändningar med det angripna beslutet, har Alliance One understrukit att kommissionen, bland annat i skälen 339–343 i detta beslut, lade till flera omständigheter och hänvisade till handlingar som talade till företagets nackdel men som inte omnämnts tidigare. ”Invändningarnas karaktär” gick således från en allmän presumtion om avgörande inflytande till konstaterandet av ett faktiskt utövande av ett sådant inflytande grundat på dessa nya handlingar. Enligt rättspraxis kan kommissionen emellertid inte åberopa bevis som inte förekommer i meddelandet om invändningar, utan att ge företagen en möjlighet att kommentera dessa nya handlingar. Eftersom dessa handlingar, enligt Alliance One, utgör de enda bevis som kommissionen grundar sig på, har inte moderbolagens ansvar styrkts och det angripna beslutet bör ogiltigförklaras på denna punkt.

176 Alliance One har, i repliken, vidare gjort gällande dels att handlingarna nr 2894–2902, som kommissionen åberopade för första gången i sitt svaromål, är nya handlingar och således inte kan tas upp till sakprövning, dels att kommissionen, genom att i svarsinlagan fritt omtolka det e-postmeddelande som B skickade den 10 maj 2001 till S., på så sätt att det visar att Dimon Inc. var upplyst om kartellens verksamhet, har gjort en invändning som är helt ny och således inte kan tas upp till sakprövning.

177 Kommissionen har gjort gällande att talan inte ska bifallas såvitt avser denna del av den första grunden.

b) Tribunalens bedömning

178 Det ska erinras om att iakttagandet av rätten till försvar i handläggningen av administrativa förfaranden som rör konkurrenspolitik är en allmän unionsrättslig princip som säkerställs av unionsdomstolarna (se domstolens dom av den 3 september 2009 i mål C-534/07 P, Prym och Prym mot kommissionen, REG 2009, s. I-7415, punkt 26 och där angiven rättspraxis).

179 Enligt fast rättspraxis förutsätter iakttagandet av rätten till försvar att det berörda företaget har getts tillfälle att under det administrativa förfarandet på ett meningsfullt sätt framföra sina synpunkter på huruvida de påstådda omständigheterna och förhållandena verkligen föreligger och är relevanta och på de handlingar som enligt kommissionen styrker dess påstående om att fördraget har överträtts (se domstolens dom av den 7 juni 1983 i de förenade målen 100/80-103/80, Musique Diffusion française m.fl. mot kommissionen, REG 1983, s. 1825, punkt 10, svensk specialutgåva, volym 7, s. 133, och av den 6 april 1995 i mål C-310/93 P, BPB Industries och British Gypsum mot kommissionen, REG 1995, s. I-865, punkt 21).

180 Artikel 27.1 i förordning nr 1/2003 återspeglar denna princip, eftersom den föreskriver att parterna ska tillsändas ett meddelande om invändningar i vilket tydligt ska anges alla huvudsakliga omständigheter på vilka kommissionen grundar sig i detta skede av förfarandet (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 80 nämnda målet Aalborg Portland m.fl. mot kommissionen, punkt 67), för att möjliggöra för de berörda parterna att faktiskt få kännedom om de beteenden som kommissionen lägger dem till last och på ett ändamålsenligt sätt göra gällande sitt försvar innan kommissionen antar ett definitivt beslut. Detta krav är uppfyllt när parterna i nämnda beslut inte lastas för andra överträdelser än dem som nämns i meddelandet om invändningar och när det i beslutet endast tas hänsyn till faktiska förhållanden som parterna haft tillfälle att yttra sig över (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 19 mars 2003 i mål T-213/00, CMA CGM m.fl. mot kommissionen, REG 2003, s. II-913, punkt 109 och där angiven rättspraxis).

181 Denna angivelse kan vara kortfattad, och det slutgiltiga beslutet behöver inte nödvändigtvis vara en kopia av meddelandet om invändningar (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 179 nämnda målet Musique Diffusion française m.fl. mot kommissionen, punkt 14), eftersom detta meddelande utgör en förberedande handling vars bedömningar av faktiska och rättsliga förhållanden är av rent provisorisk karaktär (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 17 november 1987 i de förenade målen 142/84 och 156/84, British American Tobacco och Reynolds mot kommissionen, REG 1987, s. 4487, punkt 70). Det är således tillåtet att göra tillägg till meddelandet om invändningar mot bakgrund av parternas svarsinlagor, om de däri framförda argumenten visar att parterna verkligen har kunnat utöva sin rätt till försvar. Kommissionen kan även mot bakgrund av det administrativa förfarandet ändra och lägga till argument avseende de faktiska omständigheterna och rättsreglerna till stöd för invändningar som den redan har formulerat (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 28 februari 2002 i mål T-86/95, Compagnie générale maritime m.fl. mot kommissionen, REG 2002, s. II-1011, punkt 448, och av den 22 oktober 2002 i mål T-310/01, Schneider Electric mot kommissionen, REG 2002, s. II-4071, punkt 438).

182 Domstolen har vidare preciserat att den omständigheten att ett argument som framförts av ett företag under det administrativa förfarandet har beaktats, utan att företaget har kunnat framföra synpunkter angående detta beaktande innan det slutliga beslutet antas, inte i sig kan utgöra ett åsidosättande av rätten till försvar (domstolens beslut av den 10 juli 2001 i mål C-497/99 P, Irish Sugar mot kommissionen, REG 2001, s. I-5333, punkt 24).

183 Slutligen ska det även erinras om att enligt rättspraxis har rätten till försvar åsidosatts när det är möjligt att kommissionens administrativa förfarande, på grund av dess felaktiga handlande, kan ha fått ett annat resultat. Ett klagandeföretag visar inte att ett sådant åsidosättande har skett genom att bevisa att kommissionens beslut skulle ha fått ett annat innehåll, utan genom att bevisa att det hade kunnat försvara sig bättre om kommissionen inte hade handlat fel, exempelvis genom att det hade kunnat åberopa handlingar till sitt försvar som det hade nekats tillgång till under det administrativa förfarandet (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 2 oktober 2003 i mål C-194/99 P, Thyssen Stahl mot kommissionen, REG 2003, s. I-10821, punkt 31 och där angiven rättspraxis, och domen i det ovan i punkt 126 nämnda målet Knauf Gips mot kommissionen, punkt 28).

184 I förevarande fall har Alliance One klandrat kommissionen för att i det angripna beslutet ha grundat sig på handlingar som inte nämndes i meddelandet om invändningar. Alliance One har i repliken tillagt att kommissionen i sitt svaromål har åberopat nya handlingar som således inte kan tas upp till sakprövning och att kommissionen också fritt har omtolkat en handling, vilket Alliance One anser vara en ny anmärkning och som således inte kan tas upp till sakprövning.

185 Det ska emellertid påpekas att kommissionen, i meddelandet om invändningar, för att motivera att SCC hölls ansvarigt för den överträdelse av konkurrensrätten som Transcatab, i vilket SCC innehade hela aktiekapitalet, hade begått, i princip, mot bakgrund av de i rättspraxis fastslagna principer som angetts i punkterna 86–88 ovan, kunde begränsa sig till att visa hur kapitalet var uppdelat mellan dotterbolagen och moderbolagen (se punkterna 336–338 i meddelandet om invändningar). Med tillämpning av dessa i rättspraxis fastslagna principer, var kommissionen i sitt slutgiltiga beslut således skyldig att ta ställning till parternas argument i svaret på nämnda meddelande (se punkt 335 och följande punkter i det angripna beslutet), vilka hade till syfte att vederlägga den aktuella presumtionen.

186 Vidare ska det, tvärtemot vad Alliance One har gjort gällande, konstateras att kommissionen inte på något sätt, i det angripna beslutet, vare sig på det juridiska planet eller beträffande de faktiska omständigheterna, ändrade kriteriet beträffande SCC:s och Dimon Inc.:s ansvar eller de bevis på vilka det grundar sig. Det framgår i detta hänseende av en jämförande läsning av skälen 328–334 i det angripna beslutet att kommissionen höll fast vid sin slutsats, som tydligt angetts i punkterna 336–338 i meddelandet om invändningar, att SCC:s och Dimon Inc.:s ansvar i princip följde av den omständigheten att de var ensamma ägare till sina dotterbolag, vilket Alliance One i övrigt inte har bestritt. Det var först vid bedömningen av de argument och bevis som parterna framfört under det administrativa förfarandet som kommissionen, i skälen 335–346 i det angripna beslutet, tog upp vissa specifika aspekter och handlingar rörande relationen mellan SCC och Transcatab respektive mellan Dimon Inc. och Dimon Italia och, därvid, hänvisade till handlingar i det administrativa förfarandet. Beaktandet av dessa aspekter och handlingar kunde således inte påverka

effektiviteten av SCC:s och Dimon Inc.:s utövande av rätten till försvar, i synnerhet inte då de hade tillgång till dessa handlingar – vilka det under alla omständigheter redan förfogade över – under det administrativa förfarandet.

187 I övrigt framgår det av handlingarna i målet att såväl SCC som Dimon Inc., till vilket Alliance One är rättslig efterträdare, kunde svara på den invändning som uttryckligen anförts i det meddelandet om invändningar som tillsänts dem och lägga fram sitt försvar för förhörsombudet vid förhandlingen. Den kontradiktoriska principen iakttogs således under det administrativa förfarandet.

188 Under alla omständigheter ska det även erinras om att eftersom kommissionen, såsom domstolen har påpekat, inte har skyldighet att, när det gäller åläggande av ansvar för överträdelsen, ange några andra omständigheter i stadiet för meddelandet om invändningar än bevis avseende moderbolagets innehav av aktiekapitalet i sina dotterbolag, kan inte argumentet avseende åsidosättandet av rätten till försvar godtas (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 september 2009 i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel mot kommissionen, punkt 64).

189 Slutligen kan inte det i repliken framförda argumentet, avseende att vissa handlingar som kommissionen ingett i målet inte kan tas upp till sakprövning, och att kommissionen har gjort en fri omtolkning av en av dessa handlingar, godtas. Detta argument grundar sig nämligen på den felaktiga premissen att kommissionen skulle använda nämnda handlingar som ett annat sätt att bekräfta sitt konstaterande av moderbolagens ansvar. Det kan vidare konstateras att de av Dimon International upprättade handlingar som innehöll jämförelser mellan Dimons och Transcatabs installationer nämndes i fotnot 283 i det angripna beslutet, i motsats till vad Alliance One har gjort gällande.

190 Talan kan följaktligen inte vinna bifall såvitt avser denna grunds tredje del.

4. *Den fjärde delgrunden, avseende åsidosättande av reglerna om fördelning av bevisbördan*

a) Parternas argument

191 Alliance One har för det första erinrat om att bevisbördan, eftersom kommissionen inte kunnat bevisa moderbolagens deltagande i kartellen, ligger på kommissionen.

192 Även om tillämpningen av presumtionen i förevarande fall skulle godtas, ankom det icke desto mindre, mot bakgrund av de bevis som SCC och Dimon Inc. hade förebringat i sina svar på meddelandet om invändningar, fortfarande på kommissionen att bevisa att de var ansvariga.

193 Dessa bevis kullkastade nämligen kommissionens presumtioner. Kommissionen åberopade däremot, i stället för att förebringa tillräckliga bevis för att avvisa SCC:s och Dimon Inc.:s påståenden och, därmed, fastställa deras ansvar, i huvudsak andra presumtioner för att vederlägga argumenten eller förneka värdet av de bevis som dessa företag hade ingett.

194 Genom att underkänna alla SCC:s och Dimon Inc.:s bevis och argument enbart på grundval av allmänna påståenden om den inte övertygas av dem, har kommissionen underlåtit att ange ett adekvat resonemang avseende dessa. Det är således inte lätt att veta vilka bevis, utöver dem som redan ingetts, som ett företag måste förebringa för att övertyga kommissionen om att det inte har utövat något avgörande inflytande över ett dotterbolag i vilket det innehar hela aktiekapitalet.

195 Kommissionen har således i realiteten ställt ett krav på bevisning för något som inte kan bevisas (*probatio diabolica*), det vill säga på ett bevis som i praktiken är omöjligt att förebringa, eftersom det måste vara ett ”negativt” bevis på att de aktuella företagen inte har ingripit i deras dotterbolags beslut.

196 Kommissionen har gjort gällande att talan inte ska bifallas såvitt avser denna del av den första grunden.

b) Tribunalens bedömning

197 Alliance One har i huvudsak anfört att det är omöjligt för ett moderbolag att förebringa direkt ”positiv” och ovedersäglig bevisning för att det inte har utövat något inflytande på sitt dotterbolags beteende på marknaden, eftersom det skulle innebära ett krav på ett *probatio diabolica*.

198 Det räcker i detta hänseende att påpeka att det, tvärtemot vad Alliance One har gjort gällande, inte krävs att de berörda parterna förebringar direkt och ovedersäglig bevisning för att dotterbolaget agerar självständigt på marknaden, utan endast att de förebringar bevis som kan påvisa denna självständighet (se punkt 125 ovan).

199 Den omständigheten att Alliance One i förevarande fall inte har lyckats att, för att vederlägga ansvarspresumtionen, visa att dotterbolagen till de moderbolag för vilka det är rättslig efterträdare självständigt bestämde sitt beteende på marknaden, betyder inte, tvärtemot vad Alliance One har påstått, att nämnda presumtion inte under några omständigheter kan kullkastas.

200 Det ska vidare påpekas att det, mot bakgrund av presumtionens art som ger möjlighet att från en känd faktisk omständighet bevisa en okänd faktisk omständighet, är helt logiskt att det rättssubjekt mot vilket presumtionen verkar i princip ska lägga fram bevis för motsatsen till den faktiska omständighet som presumerats föreligga. Detta konstaterande innebär emellertid inte att presumtionen blir ovedersäglig, eftersom bevisningen i detta fall ska sökas inom sfären för det rättssubjekt mot vilket presumtionen verkar.

201 Av det ovan anförda följer att Alliance Ones argument inte kan godtas.

202 Vidare underkänner tribunalen det påstående som Alliance One har framfört som svar på en skriftlig fråga från tribunalen, enligt vilket det framgår av lydelsen i domen av den 10 september 2010 i det ovan i punkt 80 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, att den enda konsekvensen av den tillämpliga presumtionen är en omvänd bevisbörda och inte, som kommissionen enligt Alliance One har påstått, att bevisbördan är mer omfattande för den andra parten än för kommissionen.

203 Kommissionen har nämligen i förevarande fall inte angett vilken ”bevisnivå” som krävs, utan har begränsat sig till att konstatera att de bevis som SCC och Dimon Inc. har förebringat inte är av sådan art att de kullkastar presumtionen.

204 Talan kan således inte vinna bifall såvitt avser den fjärde delen av denna grund.

205 Mot bakgrund av vad som ovan anförts kan talan inte vinna bifall på den första grunden i dess helhet.

B — Den andra grunden, avseende åsidosättande av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, och av proportionalitetsprincipen, vid fastställandet av det slutliga bötesbeloppet

1. *Parternas argument*

206 Enligt Alliance One innebär det bötesbelopp som solidariskt ålagts Transcatab, Dimon Italia och Alliance One självt, i egenskap av rättslig efterträdare för SCC och Dimon Inc., ett åsidosättande av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, eftersom det överskrider gränsen på 10 procent av omsättningen för varje dotterbolag. Mot bakgrund av deras respektive omsättningar är den övre gränsen för de böter som kommissionen kunde påföra 3,23 miljoner euro beträffande Transcatab och 3,99 miljoner euro vad gäller Dimon Italia, i stället för 14 miljoner euro respektive 10 miljoner euro.

207 Vidare har Alliance One gjort gällande att kommissionen, genom att ha ålagt detta företag böter på totalt 24 miljoner euro, har åsidosatt proportionalitetsprincipen. Kommissionen har i synnerhet, vid fastställandet av utgångsbeloppet, underlåtit att beakta att SCC och Dimon Inc. redan hade sammanslagits vid den tidpunkt då det angripna beslutet antogs och att därmed endast Transcatab fortfarande tillhörde den nya koncernen, medan Dimon Italia (med sin 10-procentiga marknadsandel) hade sålts till utomstående. Eftersom Alliance One endast hade kvar en marknadsandel om 10 procent har det klandrat kommissionen för att ha åsidosatt proportionalitetsprincipen, genom att ålägga dem böter vars utgångsbelopp var jämförbart med det som påförts Deltafina (Universal), trots den omständigheten att Deltafina hade en marknadsandel om 25 procent.

208 Kommissionen anser att talan inte kan bifallas såvitt avser denna grund.

2. *Tribunalens bedömning*

209 Denna grund har två delar. För det första har Alliance One klandrat kommissionen för att ha överskridit gränsen på 10 procent av Transcatabs och Dimon Italias omsättningar. Alliance One har vidare klandrat kommissionen för att ha åsidosatt proportionalitetsprincipen, eftersom utgångsbeloppet för detta företags böter ligger nära utgångsbeloppet för Deltafinas (Universal) böter, och detta trots den stora skillnaden mellan dessa båda koncerner i fråga om marknadsandelar.

210 När det gäller den första delen av denna grund är den nära sammanhängande med den första grunden, eftersom ogillandet av den grunden nödvändigtvis påverkar huruvida förevarande delgrund ska anses vara välgrundad. Följaktligen kan, mot bakgrund av de överväganden som lett till att den första grunden ogillades, slutsatsen dras att kommissionen inte gjorde någon felbedömning när den beaktade Dimon Inc.:s (moderbolag till Dimon Italia under överträdelsen) och SCC:s (moderbolag till Transcatab under överträdelsen) – sammanslagna den 13 maj 2005 till den nya enheten Alliance One – konsoliderade omsättningar som referens vid beräkningen av den övre gräns på 10 procent av omsättningen som föreskrivs i artikel 23.2 i förordning nr 1/2003 (se, för ett liknande resonemang, domen av den 30 september 2009 i det ovan i punkt 125 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 114).

211 Denna gräns ska nämligen beräknas utifrån den sammanlagda omsättningen för samtliga bolag som utgör den ekonomiska enhet som agerar såsom företag i den mening som avses i artikel 81 EG, eftersom det endast är den sammanlagda omsättningen för de deltagande bolagen som kan utgöra en indikation på det ifrågavarande företagets storlek och ekonomiska inflytande (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 168 nämnda målet HFB m.fl. mot kommissionen, punkterna 528 och 529, och av den 30 september 2009 i det ovan i punkt 125 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 114).

212 Överklagandet kan således inte vinna bifall på den andra grundens första del.

213 När det gäller den andra delen av denna grund, avseende det påstådda åsidosättandet av proportionalitetsprincipen ska det, såsom kommissionen med fog har understrukit, påpekas att Alliance One såsom en fråga om tillämpningsområdet för proportionalitetsprincipen i realiteten har gjort gällande en fråga om övergång av företag. Vad Alliance One har anfört är i huvudsak att det endast ska hållas ansvarigt för de böter som Transcatab (SCC) ålagts och inte för dem som Dimon Italia ålagts, eftersom Dimon Italia – som endast innehade en 10-procentig marknadsandel under överträdelseperioden – inte tillhör den nya koncernen, då det hade sålts till utomstående innan det angripna beslutet antogs.

214 Det är i detta hänseende ostridigt att Alliance One hölls ansvarigt för överträdelsen i egenskap av rättslig efterträdare för moderbolagen SCC och Dimon Inc. Ett sådant konstaterande framgår i övrigt av skäl 349 i det angripna beslutet, enligt vilket det är i egenskap av rättslig efterträdare till de koncerner (SCC och Dimon Inc.) som Transcatab och Dimon Italia tillhörde under överträdelsens varaktighet, som Alliance One anses vara adressat till det angripna beslutet.

215 Det ska erinras om att det enligt fast rättspraxis i princip ankommer på den fysiska eller juridiska person som ledde det berörda företaget när överträdelsen begicks att ansvara för densamma, även om driften av företaget har överlåtits på en annan person när beslutet om fastställelse av överträdelsen antas (domen i det ovan i punkt 70 nämnda målet Stora Kopparbergs Bergslags mot kommissionen, punkt 37, förstainstansrättens dom i det ovan i punkt 168 nämnda målet HFB m.fl. mot kommissionen, punkt 103, och av den 30 september 2009 i mål T-161/05, Hoechst mot kommissionen, REG 2009, s. II-3555, punkt 50).

216 Domstolen har även erinrat om att då en enhet som har överträtt konkurrensreglerna ändras i rättsligt eller organisatoriskt avseende, medför denna ändring således inte nödvändigtvis att ett nytt företag som är befriat från ansvar för den tidigare enhetens överträdelser av konkurrensreglerna bildas, om det i ekonomiskt hänseende föreligger identitet mellan de båda enheterna (se domen i det ovan i punkt 82 nämnda målet ETI m.fl., punkt 42 och där angiven rättspraxis).

217 För ett effektivt genomförande av konkurrensreglerna kan det nämligen bli nödvändigt att undantagsvis tillskriva den nya innehavaren av det företag som deltagit i kartellen ansvar för detta agerande, för det fall denna nya innehavare ur ekonomisk synvinkel kan anses som efterträdare till den ursprungliga innehavaren (se, för ett liknande resonemang, generaladvokaten Kokotts förslag till avgörande i det ovan i punkt 82 nämnda målet ETI m.fl., punkterna 75–78).

218 Detta kriterium om ”ekonomisk kontinuitet” kan endast tillämpas under specifika omständigheter, såsom då den juridiska person som är ansvarig för företagets drift juridiskt sett har upphört att existera efter det att överträdelsen begåtts (domen i det ovan i punkt 82 nämnda målet kommissionen mot Anic Partecipazioni, punkt 145).

219 I förevarande fall är det ostridigt att den aktuella överträdelsen begicks av de enheter som, vid tidpunkten för händelserna i målet, leddes av SCC och Dimon Inc. Dessa båda enheter upphörde att existera i juridisk mening efter det att överträdelsen begåtts, genom att de till följd av sin sammanslagning år 2005 gav upphov till den nya juridiska enheten Alliance One.

220 Om ett företag har upphört att existera till följd av att det inkorporerats i ett förvärvande företag övertar det sistnämnda emellertid dess tillgångar och förpliktelser, inklusive ansvar för överträdelser av konkurrensrätten. I sådant fall kan ansvaret för den överträdelse som det inkorporerade företaget gjort sig skyldigt till tillskrivas förvärvaren (se förstainstansrättens dom av den 14 december 2006 i målen T-259/02–T-264/02 och T-271/02, REG 2006, s. II-5169, punkt 326 och där angiven rättspraxis).

221 Det är på grundval av dessa principer som Alliance One förblir ansvarigt, trots den omständigheten att Dimon Italia överlåtits till utomstående, för den överträdelse som Dimon Italia begått. Mindos situation är i detta hänseende annorlunda, eftersom det av rättspraxis framgår att principen om personligt ansvar inte får ge vika för principen om ekonomisk kontinuitet när, som i förevarande fall, ett företag som deltar i en kartell har överlåtits till en oberoende utomstående och det inte finns något strukturellt

samband mellan den ursprungliga och den nya innehavaren (se, för ett liknande resonemang och analogt, domen i det ovan i punkt 215 nämnda målet Hoechst mot kommissionen, punkt 61).

222 Härav följer att kommissionen i förevarande fall gjorde en riktig bedömning när den höll Alliance One ansvarigt för den överträdelse som begåtts av Transcatab (SCC) respektive Dimon Italia (Dimon Inc.).

223 Det ska vidare tilläggas att det, såsom kommissionen har gjort gällande, är irrelevant att, som Alliance One har gjort, hänvisa till den marknadsandel som det innehade vid den tidpunkt då det angripna beslutet antogs, eftersom de marknadsandelar som legat till grund för att fastställa böternas utgångsbelopp, såsom framgår av skälen 372 och 373 i det angripna beslutet, var dem som de inblandade företagen innehade i slutet av överträdelsen, det vill säga år 2001.

224 Talan kan således inte heller vinna bifall såvitt avser den andra delen av denna grund.

225 Mot bakgrund av vad som anförts ska den andra grunden underkännas i sin helhet.

C — Den tredje grunden, avseende felaktig rättslig bedömning och felaktig bedömning av de faktiska omständigheterna, åsidosättande av proportionalitetsprincipen samt avsaknad av motivering vid fastställandet av multiplikationskoefficienten

226 Den tredje grunden består av tre delar. Den första delen grundar sig i huvudsak på böternas ”tillräckligt avskräckande verkan” och kommissionens beslutspraxis. Den andra delen avser åsidosättande av proportionalitetsprincipen och avsaknad av

motivering beträffande att den multiplikationskoefficient som tillämpades avseende Alliance One var högre än den som tillämpades avseende Deltafina. Den tredje delen avser bristande koherens i kommissionens resonemang vid tillämpningen av multiplikationskoefficienten beträffande Mindo.

227 Alliance One har emellertid, som svar på en fråga som tribunalen ställde vid förhandlingen, angett att den andra delen av denna grund härrör från en materiell felaktighet och att den avstår från att göra den gällande, vilket har antecknats i förhandlingsprotokollet. Följaktligen ska den inte prövas.

1. *Den första delgrunden, avseende en tillräckligt avskräckande verkan och kommissionens beslutspraxis på området*

a) Parternas argument

228 Alliance One har bestritt tillämpningen av en multiplikationskoefficient på 1,25 av utgångsbeloppet för de böter som ålagts Transcatab och Dimon Italia, vilka fastställts till 10 miljoner euro.

229 Alliance One anser i synnerhet att deras moderbolags omsättningar inte berättigar tillämpningen av en multiplikationskoefficient och att böter på 10 miljoner euro i förevarande fall, mot bakgrund av storleken på dessa bolag och den omständigheten att de inte kände till sina italienska dotterbolags handlanden på råtobaksmarknaden, var tillräckligt avskräckande. Vidare borde kommissionen även ha beaktat överträdelsens begränsade geografiska omfattning.

230 Alliance One har sedan hänvisat till kommissionens beslutspraxis, genom att göra en jämförelse mellan SCC:s och Dimon Inc.:s omsättningar samt nivån på de böter som deras dotterbolag ålagts och omsättningarna hos de företag mot vilka kommissionen vidtagit sanktionsåtgärder i de nämnda ärendena, i syfte att visa att tillämpningen av en multiplikationskoefficient inte var motiverad i förevarande fall, för att uppnå en tillräckligt avskräckande verkan.

231 Alliance One har i sin replik gjort gällande att kommissionen, genom att separat tillämpa en multiplikationskoefficient för Transcatab och Dimon Italia, överskred sitt utrymme för skönsmässig bedömning och även frångick riktlinjerna för beräkning av böter som döms ut enligt artikel 15.2 i förordning nr 17 och artikel 65.5 i [EKSG] (EGT C 9, 1998, s. 3) (nedan kallade riktlinjerna), enligt vilka en ökning av grundbeloppet inte automatiskt ska tillämpas på multinationella koncerner, utan endast påföras när det föreligger ett behov av att säkerställa en tillräckligt avskräckande verkan.

232 Alliance One har således dragit slutsatsen att tillämpningen av en multiplikationskoefficient på 1,25 för Transcatab och Dimon Italia inte är motiverad och begärt att bötesbeloppet följaktligen ska sättas ned.

233 Kommissionen har bestritt Alliance Ones argument.

b) Tribunalens bedömning

234 Tribunalen erinrar om att sanktionsåtgärderna i artikel 23 i förordning nr 1/2003 syftar både till att bestraffa olagliga beteenden och att förebygga en upprepning. Härav följer att den avskräckande verkan är ett av syftena med böter för överträdelse av konkurrensreglerna (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den

15 mars 2006 i mål T-15/02, BASF mot kommissionen, REG 2006, s. II-497, punkterna 218 och 219 och där angiven rättspraxis, och av den 30 september 2009 i det ovan i punkt 125 nämnda målet Akzo Nobel m.fl. mot kommissionen, punkt 150).

235 Behovet att säkerställa att böterna får en tillräckligt avskräckande effekt kräver att bötesbeloppet anpassas med hänsyn till den eftersträvade inverkan på det företag som åläggs böterna. Detta för att böterna inte ska bli försumbara eller, tvärtom, orimligt höga, bland annat med hänsyn till det berörda företagets ekonomiska kapacitet, i enlighet med kravet på att böternas effektivitet ska säkerställas, å ena sidan, och kravet på att proportionalitetsprincipen ska beaktas, å andra sidan (förstainstansrättens dom av den 5 april 2006 i mål T-279/02, Degussa mot kommissionen, REG 2006, s. II-897, punkt 283, domen i det ovan i punkt 215 nämnda målet Hoechst mot kommissionen, punkt 379, och domen av den 30 september 2009 i det ovan i punkt 125 nämnda målet Akzo Nobel mot kommissionen, punkt 154).

236 Det kan konstateras att kommissionen i förevarande fall har tillämpat den i riktlinjerna fastställda metoden, även om den inte uttryckligen har hänvisat till dessa, i vilka det avskräckande syftet nämns i punkt 1 A, vilken avser överträdelsernas allvar. Närmare bestämt anges det i fjärde stycket i denna punkt att det är nödvändigt att ”fastställa bötesbeloppet till en nivå som säkerställer att böterna är tillräckligt avskräckande”.

237 Detta syfte nämns i rubriken till punkt 2.6.3.2 i det angripna beslutet (”Specifik vikt och avskräckande”) och särskilt i skälen 374 och 375. Kommissionen beslutade nämligen att tillämpa en multiplikationskoefficient på 1,5 (det vill säga en ökning med 50 procent) på utgångsbeloppet för de böter som fastställts för Deltafina (Universal) och på 1,25 (det vill säga en ökning ned 25 procent) på det belopp som fastställts för Dimon Italia (Dimon Inc.) och Transcatab (SCC) i syfte att säkerställa en tillräckligt avskräckande verkan av böterna, vilken skulle utebli om detta utgångsbelopp skulle begränsas till att endast återspegla dessa företags ställning på marknaden. Kommissionen grundade sig bland annat på företagens respektive globala omsättningar på 3,276 miljarder US-dollar (USD), 1,311 miljarder USD och 0,896 miljarder USD år 2005, i syfte att beakta dessa koncerners ”stora ekonomiska och finansiella inflytande”, mot

bakgrund av att de även är de främsta tobakshandlarna i världen, med verksamhet på olika nivåer inom tobaksindustrin och på olika geografiska marknader.

238 Vad för det första avser Alliance Ones argument att utgångsbeloppet på 10 miljoner euro redan var tillräckligt avskräckande, kan det konstateras att Alliance One inte på något sätt har styrkt sitt påstående att om storleken på böterna hade bestämts utan tillämpning av multiplikatorn avseende avskräckande verkan, hade deras storlek ändå räckt för att åstadkomma att de fick en sådan verkan (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 17 juni 2010 i mål C-413/08 P, Lafargue mot kommissionen, REU 2010, s. I-5361, punkt 107).

239 Det ska under alla omständigheter påpekas att detta argument grundar sig på en felaktig premiss, nämligen att höjningen av de aktuella böterna skedde på grundval av bedömningen att ett givet bötesbelopp är adekvat i avskräckande syfte mot bakgrund av företagens storlek och totala resurser.

240 Det framgår emellertid inte av det angripna beslutet att kommissionen har uppfattat den operation i vilken hänsyn tas till företagens storlek och totala resurser som en sådan bedömning. Genom den höjning av utgångsbeloppen som genomförts i punkt 376 i beslutet, har kommissionen faktiskt endast, oberoende av nivån på dessa belopp, för att säkerställa böternas avskräckande verkan, låtit deltagarna i samma konkurrensbegränsande samverkan bli föremål för en differentierad behandling i syfte att beakta det sätt på vilket de i realiteten påverkas av böterna. Denna differentiering skedde med hjälp av multiplikationsfaktorer som fastställdes med avseende på företagens storlek och totala resurser oberoende av nivån på de utgångspunkter utifrån vilka multiplikationsfaktorerna tillämpades (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 234 nämnda målet BASF mot kommissionen, punkt 241).

241 Det ska således påpekas att kommissionen gjorde en riktig bedömning när den angav att det, mot bakgrund av SCC- och Dimon Inc.-koncernernas storlek och totala resurser, vilka var uppskattade med ledning av deras globala omsättning för det räkenskapsår som slutade den 31 mars 2005, i avskräckande syfte var lämpligt att höja

dessa företags böter, utan att, och tvärtemot var Alliance One har påstått, frågan om huruvida de hade kännedom om sina italienska dotterbolags handlande kunde anses ha någon som helst betydelse (se, i detta hänseende, punkt 125 ovan).

242 När det för det andra gäller argumentet om en tillräckligt avskräckande verkan med hänsyn till kommissionens praxis när den fastställer multiplikationskoefficienter, räcker det att understryka att kommissionens tidigare beslutspraxis inte i sig utgör den rättsliga ramen för böter på konkurrensområdet, eftersom denna ram endast definierats i förordning nr 1/2003 och i riktlinjerna (se, för ett liknande resonemang, domstolens dom av den 24 september 2009 i de förenade målen C-125/07 P, C-133/07 P, C-135/07 P och C-137/07 P, Erste Group Bank m.fl. mot kommissionen, REG 2009, s. I-8681, punkt 233 och där angiven rättspraxis, och förstainstansrättens dom av den 30 september 2003 i mål T-203/01, Michelin mot kommissionen, REG 2003, s. II-4071, punkt 292).

243 När det för det tredje gäller argumentet om den mycket begränsade geografiska marknaden ska det först påpekas att den aktuella kartellen var nationell och, tvärtemot vad Alliance One tycks antyda, begränsade sig inte till de regioner där tobaken producerades. Den av beredningsföretagen inrättade kartellen gällde nämligen inköpsmarknaden och inte produktionsmarknaden, vilken var koncentrerad till vissa regioner på halvön (se skäl 83 i det angripna beslutet). Det ska därefter och under alla omständigheter påpekas att denna fråga inte har något samband med tillämpningen av multiplikationskoefficienten. Den geografiska omfattningen är nämligen en omständighet som kommissionen beaktar vid bedömningen av överträdelsens allvar (se i förevarande mål skälen 365 och 366 i det angripna beslutet). Denna omständighet motsvarar således ett objektivt och inneboende särdrag hos överträdelsen, medan tillämpningen av en multiplikationskoefficient i avskräckande syfte förutsätter att sådana objektiva särdrag hos deltagarna beaktas som deras storlek och ekonomiska tillgångar. Vidare bekräftas detta resonemang av själva formuleringen av punkt 1 A fjärde stycket i riktlinjerna, genom att det tas hänsyn till omständigheter som motiverar att en avskräckningsfaktor tillämpas, oberoende av överträdelsens art, dess faktiska påverkan på marknaden och dess geografiska omfattning (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 235 nämnda målet Degussa mot kommissionen,

punkt 273). Alliance One kan således inte vinna framgång med detta argument, som saknar verkan.

244 När det för det fjärde gäller det i repliken framförda argumentet att kommissionen i förevarande fall underlåtit att tillämpa riktlinjerna, eftersom dessa skulle hindra en automatisk höjning av grundbeloppet för böterna för multinationella koncerner, ska det konstateras att det saknar grund. Det framgår nämligen av det angripna beslutet att kommissionen, vid fastställandet av utgångsbeloppet, för det första, bedömde varje företags specifika vikt, beroende på dess marknadsandel, och sedan beaktade det ekonomiska och finansiella inflytandet hos de multinationella koncerner som de företag som begått överträdelsen tillhörde, i syfte att säkerställa en tillräckligt avskräckande verkan av detta belopp. Höjningen av detta belopp tillämpades således inte alls automatiskt.

245 Mot bakgrund av det ovan anförda kan slutsatsen dras att kommissionen inte gjorde någon felaktig bedömning när den höjde utgångsbeloppet för de böter som ålagts SCC och Dimon Inc. i syfte att säkerställa en för dem tillräckligt avskräckande verkan.

2. *Den tredje delgrunden, avseende bristande koherens i kommissionens resonemang vid tillämpningen av multiplikationskoefficienten beträffande Mindo*

a) Parternas argument

246 Alliance One har klandrat kommissionen för att ha följt ett inkonsekvent resonemang när den inte tillämpade multiplikationskoefficienten på Mindo, på grund av att detta

företag inte längre hade några band med Alliance One och således var ett åtskilt företag. Eftersom Alliance One är ansvarigt för de böter som ålagts Dimon Italia (Mindo), kan en multiplikationskoefficient som inte är tillämplig på Mindo än mindre vara tillämplig på Alliance One självt.

247 Kommissionen har, genom att separat tillämpa en multiplikationskoefficient för Dimon Italia och för Transcatab med motiveringen att de tillhörde två multinationella koncerner vid tidpunkten för överträdelsen, inte beaktat den omständigheten att endast Transcatab, vid den tidpunkt då det angripna beslutet antogs och böterna skulle betalas, fortfarande ingick i en multinationell koncern, medan Dimon Italia däremellan hade sålts.

248 Vidare är tillämpningen av en multiplikationskoefficient, mot bakgrund av den avskräckande verkan som eftersträvas genom tillämpningen av en sådan koefficient, endast motiverad avseende det bolag som har gjort sig skyldigt till det rättsstridiga handlandet och inte beträffande ett bolag som står helt utanför kartellen och vars enda band med det direkt inblandade bolaget är att det tidigare ägt andelar i det.

249 Eftersom Mindo inte har upphört att existera ska varje multiplikationskoefficient tillämpas på detta företag, i dess egenskap av direkt deltagare i kartellen. En icke-tolererbar följd av det kriterium som kommissionen har använt är, enligt Alliance One, att det bolag som direkt har begått överträdelsen åläggs en lindrigare påföljd än det bolag som tidigare kontrollerade det, vilket inte deltog i kartellen och till och med var ovetande om dess existens, och dessutom inte ens längre har några band med det bolag som begick överträdelsen.

250 I slutändan kan, enligt Alliance One, kommissionen inte anse två bolag vara solidariskt betalningsansvariga för olika och separata belopp av samma böter, på det sätt som den har gjort i förevarande fall.

251 Kommissionen har bestritt Alliance Ones argument.

b) Tribunalens bedömning

252 Det ska för det första påpekas att kommissionen i förevarande fall med rätta har beaktat moderbolagens, det vill säga SCC:s och Dimon Inc.:s totala omsättning vid beräkningen av multiplikationskoefficienten och inte bara den som avsåg de berörda dotterbolagen, eftersom moderbolag och dotterbolag, som påpekats inom ramen för prövningen av den första grunden, med hänsyn till artikel 81 EG utgjorde ett enda företag (se, för ett liknande resonemang, förstainstansrättens dom av den 12 december 2007 i mål T-101/05 och T-111/05, BASF och UCB mot kommissionen, REG 2007, s. II-4949, punkt 49, och av den 18 juni 2008 i mål T-410/03, Hoechst mot kommissionen, REG 2008, s. II-881, punkt 379). Vidare var tillämpningen av en multiplikationskoefficient i avskräckande syfte i förevarande fall motiverad just av den omständigheten att de företag som gjort sig skyldiga till överträdelsen tillhörde multinationella koncerner (se skäl 374 i det angripna beslutet).

253 I fotnot 291 till skäl 374 i det angripna beslutet preciserade kommissionen att tillämpningen av en multiplikationskoefficient avseende de böter som ålagts Mindo (tidigare Dimon Italia) var motiverade av Alliance Ones solidariska ansvar, medan tillämpningen av en sådan koefficient, beträffande Mindos eget ansvar inte var motiverad, eftersom detta företag brutit alla band med sin tidigare aktieägare. Kommissionen har emellertid dragit slutsatsen att det, mot bakgrund av den omständigheten att Mindos ansvar ska beaktas upp till 10 procent av dess omsättning, var onödigt att separat beräkna ett utgångsbelopp för detta företag. Härav följer att argumentet att kommissionen inte beaktade den existerande situationen vid antagandet av sitt beslut saknar stöd i de faktiska omständigheterna.

254 I skälen 403 och 404 i det angripna beslutet (i punkten 2.6.3.6, som har rubriken ”Böter till följd av tillämpning av den övre gränsen för böterna”), har kommissionen preciserat Mindos situation. I synnerhet har den i skäl 404 i det angripna beslutet angett följande:

”Mindos (som för närvarande inte har något band med den tidigare Dimon-koncernen) [solidariska] ansvar ska beaktas upp till en gräns på 10 procent av dess omsättning för det senaste räkenskapsåret (det vill säga 3,99 miljoner euro).”

255 När den ekonomiska enheten under tiden har brutits har var och en av beslutets adressater rätt att individuellt åtnjuta tillämpning av nämnda övre gräns (förstainstansrättens dom av den 15 juni 2005 i de förenade målen T-71/03, T-74/03, T-87/03 och T-91/03, Tokai Carbon m.fl. mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 390, och av den 13 september 2010 i mål T-26/06, Trioplast Wittenheim mot kommissionen, ej publicerad i rättsfallssamlingen, punkt 113).

256 Det kan emellertid konstateras att frågan om tillämpningen av en multiplikationskoefficient i avskräckande syfte, i förevarande fall, avseende Mindo inte hade någon verkan i praktiken på grund av den övre gräns på 10 procent av dess omsättning som gällde för de böter som ålagts detta företag. Följaktligen är det av Alliance One åberopade argumentet utan verkan.

257 Under alla omständigheter måste ett företags sammanlagda tillgångar uppskattas vid den tidpunkt då böterna utfärdas, så att det avskräckande syftet uppnås på ett korrekt sätt, med beaktande av proportionalitetsprincipen, vilket Alliance One i övrigt inte har bestritt (se, för ett liknande resonemang, domen i det ovan i punkt 235 nämnda målet Degussa mot kommissionen, punkt 285).

258 Kommissionen kan således inte klandras för att, vid fastställandet av höjningen i avskräckande syfte, ha beaktat omsättningarna för koncernerna, vilkas sammanslagning inträffade mellan överlåtelsens upphörande och antagandet av det angripna beslutet.

259 Kommissionen gjorde även en riktig bedömning när den höll Mindo solidariskt betalningsansvarigt med Alliance One avseende ett bötesbelopp på 3,99 miljoner euro, medan Alliance One förblev betalningsansvarigt för det totala bötesbeloppet, det vill säga 10 miljoner euro.

260 Av det anförda följer sammantaget att talan inte heller kan bifallas på denna grund.

261 Följaktligen ska talan ogillas i sin helhet, utan att det i förevarande fall är nödvändigt att pröva huruvida Alliance Ones andra och tredje yrkanden kan tas upp till sakprövning.

Rättegångskostnader

262 Enligt artikel 87.2 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Kommissionen har yrkat att Alliance One ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Alliance One har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (tredje avdelningen)

följande:

1) Talan ogillas.

2) Alliance One International, Inc. ska ersätta rättegångskostnaderna.

Azizi Cremona Frimodt Nielsen

Underskrifter

Innehållsförteckning

Bakgrund till målet ..... II - 5748

A — Det administrativa förfarandet ..... II - 5749

B — Det angripna beslutet ..... II - 5751

1. Det angripna beslutets adressater ..... II - 5752

2. Fastställande av bötesbelopp ..... II - 5756

Förfarandet och parternas yrkanden ..... II - 5762

Rättslig bedömning ..... II - 5764

A — Den första grunden, avseende åsidosättande av bestämmelserna om ett moderbolags ansvar för överträdelser som begåtts av dess dotterbolag och åsidosättande av rätten till försvar ..... II - 5765

1. Den första delgrunden, avseende åsidosättande av bestämmelserna om ett moderbolags ansvar för sitt dotterbolags handlande ..... II - 5765

a) Parternas argument ..... II - 5765

b) Tribunalens bedömning ..... II - 5769

2. Den andra delgrunden, avseende underlåtelse att beakta de bevis som SCC och Dimon Inc. ingett i syfte att kullkasta presumtionen ..... II - 5774

a) Parternas argument ..... II - 5774

b) Tribunalens bedömning ..... II - 5783

De allmänna omständigheter som åberopats i syfte att kullkasta presumtionen ..... II - 5784

De specifika omständigheter som åberopats i syfte att kullkasta presumtionen ..... II - 5786

— Relationen mellan SCC och Transcatab ..... II - 5787

— Relationen mellan Dimon Inc. och Dimon Italia ..... II - 5789

De handlingar som kommissionen använt för att styrka att Transcatab och Dimon Italia inte var självständiga ..... II - 5791

Tolkningen, mot bakgrund av rättspraxis, av de bevis som skulle kunna kullkasta presumtionen ..... II - 5797

3. Den tredje delgrunden, avseende åsidosättande av rätten till försvar ..... II - 5799

a) Parternas argument ..... II - 5799

b) Tribunalens bedömning ..... II - 5801

4. Den fjärde delgrunden, avseende åsidosättande av reglerna om fördelning av bevisbördan ..... II - 5805

a) Parternas argument ..... II - 5805

b) Tribunalens bedömning ..... II - 5806

B — Den andra grunden, avseende åsidosättande av artikel 23.2 i förordning nr 1/2003, och av proportionalitetsprincipen, vid fastställandet av det slutliga bötesbeloppet ..... II - 5808

1. Parternas argument ..... II - 5808

2. Tribunalens bedömning ..... II - 5809

C — Den tredje grunden, avseende felaktig rättslig bedömning och felaktig bedömning av de faktiska omständigheterna, åsidosättande av proportionalitetsprincipen samt avsaknad av motivering vid fastställandet av multiplikationskoefficienten ..... II - 5812

1. Den första delgrunden, avseende en tillräckligt avskräckande verkan och kommissionens beslutspraxis på området ..... II - 5813

a) Parternas argument ..... II - 5813

b) Tribunalens bedömning ..... II - 5814

2. Den tredje delgrunden, avseende bristande koherens i kommissionens resonemang vid tillämpningen av multiplikationskoefficienten beträffande Mindo ..... II - 5818

a) Parternas argument ..... II - 5818

b) Tribunalens bedömning ..... II - 5820

Rättegångskostnader ..... II - 5822